

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2021

-1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
-2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
-3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2022

-4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
-5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
-6 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

-7 Suunnitelman laatijat
-8 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2021

Hyvinvointityö Tyrnävällä- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seuranta ja vastuutahot

Kunnan tehtävänä on asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Tehtävää toteutetaan kunnan kaikissa palveluissa. Kuntalaisten hyvinvointia ja tehtyjä toimenpiteitä tulee seurata säännöllisesti ja laatia suunnitelma hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus. (Terveydenhuoltolaki 1326/2010; 12 §). Tyrnävällä laaja hyvinvointikertomus on hyväksytty 12.11.2018 ja seuraavan laajan hyvinvointisuunnitelman- ja kertomuksen (2021 - 2025) laadinta on aloitettu valtuustokauden 2021 alkaessa. Vuosittaiset raportit laaditaan kesä-elokuussa, jotta niitä voidaan hyödyntää talousarviovalmistelussa ja seuraavan vuoden toiminnan suunnittelussa. Hyvinvointia arvioidaan pääasiassa indikaattoritiedon avulla, jotka päivittyvät noin kahden vuoden välein. Tässä vuosikatsauksessa arvioidaan vuoden 2020-2021 (2.8. 2021 saakka) tehtyjä hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteitä ja tarkennetaan 2021 loppuvuoden hyvinvointisuunnitelmia.

Hyvinvointikertomuksessa huomioidaan eri näkökulmat: ympäristö, kulttuuri, tapahtumat, ehkäisevä päihdetyö ja liikunta. Kunnan hyvinvointityötä ohjaa HYTE- työryhmä ja suunnittelun apuna on käytössä HYTE-vuosikello. Hyvinvointikertomuksen ja -katsauksen laatimisesta vastaa Tyrnävällä sivistys- ja hyvinvointijohtaja yhdessä sosiaali- ja terveysjohtajan kanssa. Valmisteluprosessissa on mukana kunnan Hyte- työryhmä (hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen), jossa on kunnan viranhaltijoiden lisäksi edustajia sidosryhmistä ja luottamushenkilöistä. Hytetyöryhmässä on edustajat seurakunnasta, 4H-yhdistyksestä, Tyrnävän yrittäjistä ja Tyrnävän Rauhanyhdistyksestä. Ehkäisevän päihdetyön ryhmä, Lape- työryhmä, nuorisovaltuusto, vammais- ja vanhusneuvostot, arviointityöryhmä sekä oppilashuollon yhteisöllinen ryhmä ovat tuottaneet hyvinvointikertomukseen liittyvää aineistoa. Kunnan johtoryhmä hyväksyy hyvinvointikertomuksen ja - katsauksen ennen sivistys- ja hyvinvointilautakunnan ja sosiaali- ja terveyslautakunnan käsittelyä. Lautakunnista hyvinvointikertomus ja - katsaus siirtyy kunnanhallituksen ja kunnan valtuuston käsittelyyn. Tyrnävän kunnan laaja hyvinvointikertomus sisältää eri ikäryhmien hyvinvointiin liittyvät katsaukset, arvion toteutuneista hyvinvoinnin edistämistoimenpiteistä ja suunnitelman hyvinvoinnin edistämisestä.

Pohjois-Pohjanmaan hyte-yhteistyö jatkuu yhä vahvana ja uuden toimintamallin mukaisesti vuosittain tammi-helmikuussa maakuntaliiton koollekutsumana järjestetään kuntien talous- ja toimintasuunnittelua tukeva hyvinvoinnin tilannekuvaseminaari yhdessä sivistys- ja sotejohtajien verkostojen kanssa. Alueellamme on käynnissä isot muutostyökokonaisuudet kuten Tulevaisuuden sote-keskus -hanke sekä sen rinnalla Rakenneuudistus -hanke. Tukena muutoksessa ovat muun muassa Hyte-osahankkeen hyte-asiantuntijat, jotka auttavat sotekeskuksia tekemään yhteistyötä kuntien, järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Lisäksi he edistävät yhteistyötä siten, että kuntalaiset saavat tarvitsemansa avun, tuen ja palvelun varhain, helposti ja nopeasti. Hyte-asiantuntijat sovittavat maakunnallisella tasolla yhteen hyvinvoinnin edistämiseen liittyvää toimintaa, palveluja ja johtamista. Uuden maakuntaohjelman valmistelu liittyy erottamattomasti COVID-19 -kriisin jälleenrakennuksen suunnitteluun. Lisäksi pääministeri Sanna Marinin hallitus on linjannut vuoden 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden järjestämisvastuun siirrosta paikallistasolle. Linjaus liittyy hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa.

Uusi oppivelvollisuus laki (1.8.2021) velvoittaa perusopetuksen järjestäjää ohjaamaan ja valvomaan, että oppivelvollinen hakeutuu perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen. Jos nuori jää ilman opiskelupaikkaa, ohjaus ja valvontavastuu siirtyy nuoren asuinkunnalle. Tyrnävällä oppivelvollisuuslain uudistus on huomioitu hallintosäännössä ja kuntaan on perustettu työryhmä oppivelvollisuusasioita varten.

Hyvinvointiin liittyvät asiat ovat Tyrnävällä säännöllisesti esillä sekä lautakuntien, kunnanhallituksen, kunnan valtuuston ja kunnan johtoryhmän kokouksissa. Hallintorajoja ylittävää hyvinvointia edistävää työtä ja uusia tapoja tuottaa hyvinvointia kuntalaisille on yhdessä päätetty lisätä ja tuoda myös kunnan viestinnässä aktiivisesti esille. Hyvinvointia Tyrnävällä tuottavat lukuisat järjestöt ja yritykset yhteistyössä kunnan toimijoiden kanssa. Hyte-työryhmän pöytäkirjat ovat luettavissa kunnan verkkosivuilta: <https://www.tymava.fi/maatoksenteke-ja-kunta/hyvinvointi.html>.

Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Tyrnävän kunnan laajassa hyvinvointikertomuksessa (12.11.2018) ja hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa (9.11.2020) on kuntalaisten hyvinvointia arvioitu indikaattoritietojen (THL, Sotkanet jne.) avulla. Valittuja indikaattoreita oli noin 80. Keskeisiä seurattavia indikaattoreita ovat koettu fyysinen, psyykinen ja henkinen terveys eri ikäryhmissä, koulupudokkaiden määrä, nettomuutto kuntaan, yritysten määrä ja työllisyysaste. Indikaattoritiedot päivittyvät hitaasti, noin kahden vuoden välein. Tässä hyvinvointikatsauksessa on huomioitu ne indikaattoritiedot, jotka ovat päivittyneet vuosiraportin 2020 julkaisun jälkeen. Muita hyvinvoinnin mittareita tässä vuosiraportissa ovat tilastokeskuksen tilastot ja yksiköiden omat seurantalilastot (esimerkiksi jatko-opintoihin sijoittuminen). Kouluterveyskyselyn tulokset julkaistaan

17.9.2021, joten tuloksia käytetään hyödyksi vasta seuraavassa laajassa hyvinvointikertomuksessa- ja suunnitelmassa.

Tyrnävän kunnan aluekehitys/väestö

Tyrnävän kunnan väkiluku on 6603 (Sotkanet, 2020), joten laskua vuodesta 2019 (väkiluku 6637) on tapahtunut -0,51 prosenttia. Vuosien 2017 - 2018 välisenä aikana väestön kehitys oli hiuksen verran plussalla (0,42%:ia). 0 - 6 vuotiaiden osuus väestöstä on jatkanut laskuaan edelleen vuodesta 2019 vuoteen 2020. Tyrnävällä muutosta on tapahtunut tarkastelujaksolla -7,09 prosenttia ja Pohjois-Pohjanmaalla -3,75 prosenttia. Trendi on ollut samankaltainen jo vuodesta 2013 myös valtakunnallisesti. Poikkeuksena on Kempele, jossa suunta taittui nousuun vuosien 2019 ja 2020 välillä. Tyrnävällä syntyneiden enemmisyys on laskenut -79,63 prosenttia vuosien 2019 (54) ja 2020 (11) välillä. Syntyneiden enemmisyys tarkoittaa elävänä syntyneiden ja kuolleiden erotusta. 7-15 vuotiaiden % osuus väestöstä on jatkanut nousuaan hiukan myös vuosien 2019-2020 välisenä aikana. Vuonna 2020 7-15 vuotiaita oli 20,7 prosenttia väestöstä ja vuonna 2021 20,9. 16-24 vuotiaiden osuus on pysynyt samana (8,6%). 25-64 vuotiaiden osuus on noussut myös vuosien 2019 - 2020 aikana 0,45%:ia, 65-74 vuotiaiden 3,90%:ia ja 75-84-vuotiaiden osuus on pysynyt samana (4%). Pitkän aikavälin trendi on ollut, että Tyrnävän väestö ikääntyy tasaista tahtia. Tulevina vuosina iäkkäiden palveluita tarvitsevien määrää tulee kasvamaan huomattavasti ja etenkin kotihoitoon tarve lisääntyy. Kansallinen tavoite on, että iäkkäät ihmiset voivat asua kotona mahdollisimman pitkään ja saada sinne tarvitsemansa palvelut. Demografinen huoltosuhde on kääntynyt hiukan laskuun vuosien 2019 ja 2020 välillä (-0,37). Demografinen huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttäneitä on sataa 15 - 64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on.

Vuosien 2019 - 2020 välisenä aikana yksinhuoltajaperheiden lukumäärä on kasvanut (9,30%) ja puolestaan lapsiperheiden lukumäärä on vähentynyt (-0,95). Valtakunnallisella tasolla yksinhuoltajaperheiden lukumäärä on kuitenkin huomattavasti pienempi kuin muualla maassa sekä lapsiperheitä on edelleen todella paljon. Naapurikunnista vain Liminka menee edelle tässä kehityksessä. Tyrnävällä yksinhuoltajaperheitä oli vuonna 2020 14,10 prosenttia, kun koko maan vastaava luku oli 23,30. Lapsiperheiden osuus kaikista perheistä oli vastaavana aikana Tyrnävällä 51,9%:ia ja koko maassa 37,90%:ia.

Elinvoima

Työttömyysaste on ollut korkeimmillaan touko- ja kesäkuussa 2020 (12,8% ja 13,4%). Vastaavat luvut Pohjois-pohjanmaalla ovat 16,4% ja 16,2%:ia. Työttömyysaste on lähtenyt laskuun pikkujoulukuun vuoden 2021 huhti- ja toukokuun aikana, kun koronasta johtuvia lomautuksia etenkin majoitus- ja ravitsemusalalla on pystytty päättämään. Toukokuussa työttömyysprosentti oli Tyrnävällä 7,7 ja Pohjois-Pohjanmaalla 11,4. Kunnan työmarkkinatuen kuntaosuusmaksuissa työttömyyden vähentyminen ei ole vielä näkynyt. Kuntaosuusmaksut ovat edelleen korkeat.

Työllisyyden kuntakokeilun asiakastyö pääsi käynnistymään pienen myöhästymisen jälkeen 1.3.2021. Kokeiluihin siirtyivät kokeilualueilla kaikki ne työttömät, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan. Lisäksi kohderyhmään kuuluvat kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat ja kaikki maahanmuuttajat, jotka ovat joko työttömänä tai työvoimapaikatuissa hanke-alueiden TE-toimistoissa. Kokeilussa kokeilukunta vastaa näiden asiakasryhmien julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden (TE-palveluiden) tarjoamisesta. Tyrnävällä kuntakokeiluun siirtyi 185 työnhakijaa, joista pitkäaikaistyöttömiä on 45, rakennetyöttömiä 69, vieraskielisiä 8 ja alle 30-vuotiaita 71. Työttömien aktivointiaste on ollut maaliskuussa 2021 27,3% ja huhtikuussa 33%:ia.

	2020					2021				
	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	tammi	helmi	maalis	huhti	touko
Tyrnävä										
työvoima	2 806	2 806	2 806	2 826	2 826	2 826	2 826	2 775	2 775	2 775
työttömyysaste	7,9	7,4	8,6	12,6	12,8	9,6	9,1	9,4	8,3	7,7
työnhakijat yhteensä	223	208	241	357	361	270	257	262	231	213
alle 20-vuotiaat	...	...	6	11	11	...	...	...	...	...
alle 25-vuotiaat	20	18	28	36	32	25	28	25	23	17
yli 50-vuotiaat	78	72	81	113	108	99	97	99	93	83
yli vuoden työttömänä	42	39	37	42	44	71	67	73	71	75

Koko kokeilualueen (Oulu, Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Tyrnävä) työllisyysstatukset, lukumäärät ja muutos lukumäärinä.

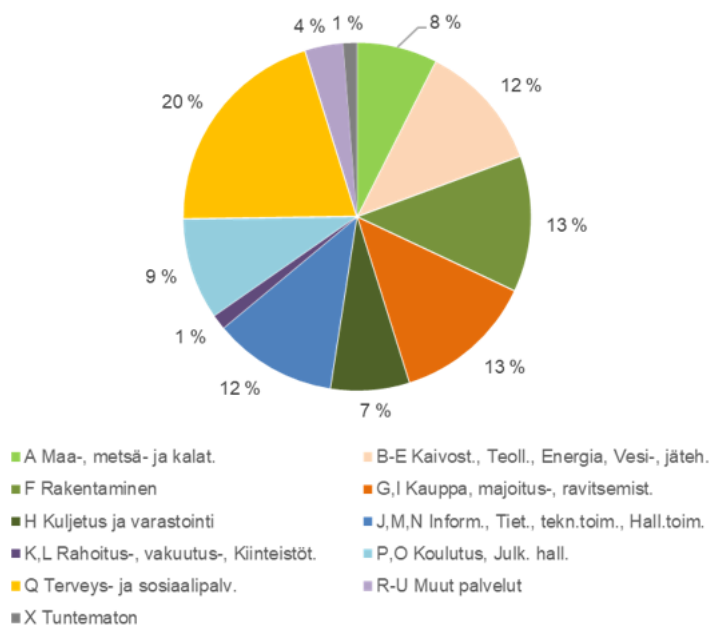
Lähde: Työnvälitystilasto

	Huhtikuu	Toukokuu 2021	Muutos
Työtön	9724	9661	-63
Lomautettu	589	457	-132
Koulutuksessa	1990	1924	-66
Lyhennetyllä työviikolla	17	15	-2
Työllistetty	730	749	19
Työllistymistä edistävissä palveluissa	893	892	-1
Työssä yleisillä työmarkkinoilla	607	1004	397
Työvoiman ulkopuolella	171	233	62

Pääministeri Sanna Marinin hallitus on linjannut vuoden 2021 puoliväliriihessä, että TE-palvelujen järjestämisvastuu siirtyisi kuntiin vuoden 2024 aikana. TE-palvelut 2024-uudistus koskee kaikkia Suomen kuntia.

Vaikka viimeisen viiden vuoden aikana kunnassa olevien työpaikkojen määrä on ollut laskussa, niin kunnassa olevien työpaikkojen lukumäärän pitkäaikainen trendi on ollut kasvava. Tavoitteena on tarjota hyvät kasvuolosuhteet työpaikkojen lukumäärän lisääntymiselle. Kunnan suurin työllistävä toimiala on edelleen terveys- ja sosiaalipalvelut. Toisena tulee kauppa, majoitus- ja ravitsemispalvelut. Alla viimeisin tilasto työllisten osuudesta toimialoittain Tyrnävällä.

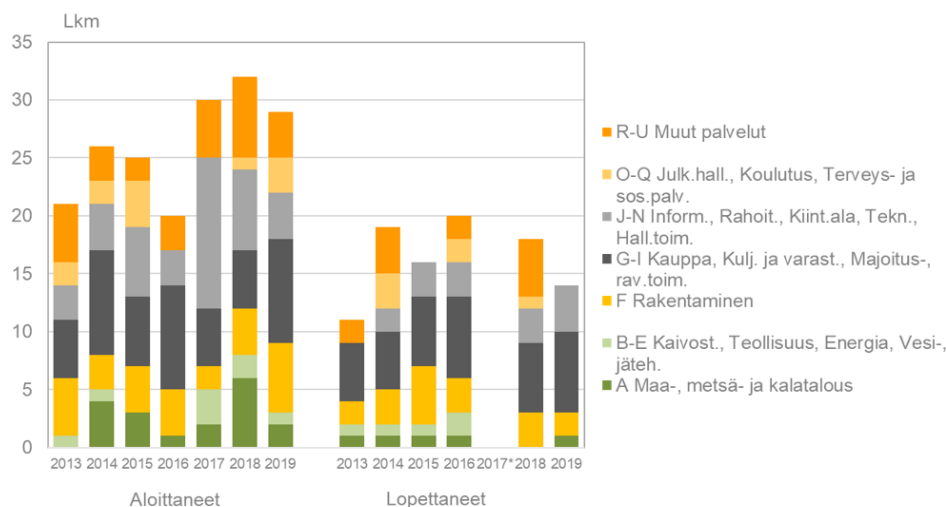
Työllisten osuus toimialoittain Tyrnävällä 2018

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäynti, SeutuNet
© BUSINESSOULU 2011, WWW.BUSINESSOULU.COM
WWW.OUKA.FI/SEUTU

Aloittaneita yrityksiä (2019) on ollut Tyrnävällä enemmän kuin lopettaneita. Tarkasteltaessa seitsemää viimeistä tilastovuotta kunnassa on aloittanut enemmän yrityksiä kuin lopettanut. Vuosi 2016 oli kuitenkin poikkeus ja silloin lopettaneita yrityksiä oli hieman enemmän.

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset Tyrnävällä 2013–2019

* Lopettaneiden tietoa ei ole julkistettu vuodelle 2017

Lähde: Tilastokeskus/Yritykset, SeutuNet

© BUSINESSOULU 2011, WWW.BUSINESSOULU.COM

WWW.OUKA.FI/SEUTU

Gini-kerroin kuvaa alueellista tulonjakoa. Gini-kerroin on yksi yleisimmin käytetyistä tuloerojen mittareista. Gini-kertoimessa tuloerojen taso on kiteytetty yhteen lukuarvoon, mikä voi vaihdella nollan ja yhden välillä. Gini-kertoimen arvot esitetään usein myös sadalla kerrottuna, jolloin kertoimen maksimiarvo on 100. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako on. Tyrnävä sijoittuu koko maan keskiarvoa paremmalle tasolle gini-kertoimen ollessa 22,6 ja koko maassa 27,9. Arvolla nolla tulot olisivat jakautuneet tasaisesti kaikkien alueen asukkaiden kesken.

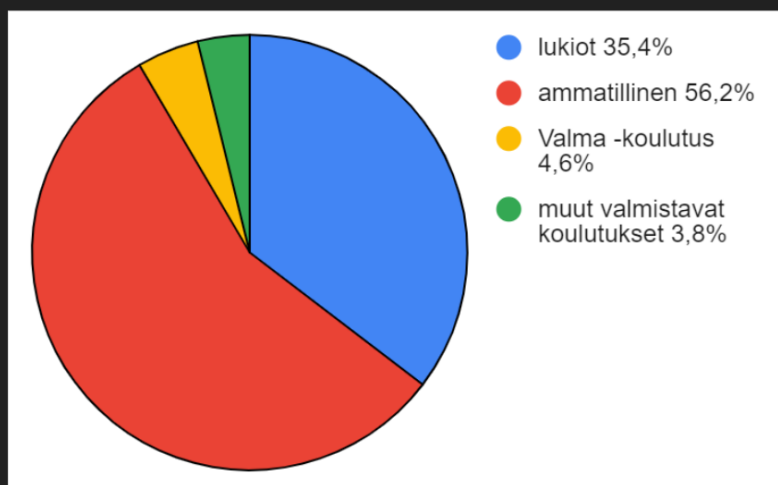
Koulutus

Yksi Tyrnävän kunnan strategisista valinnoista on luoda mahdollisuus elinikäiselle oppimiselle. Kunnan asukkaiden koulutustaso onkin kasvanut tasaisesti viime vuosien aikana. Kasvua on tapahtunut kaikissa oppiasteissa. Koulutustasomittain ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettun korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Vuonna 2018 Tyrnävän kunnan koulutustasomittain on ollut 342,36 ja vuonna 2019 346,9. Pohjois-Pohjanmaalla koulutustasomittain oli vuonna 2019 381,3 ja koko maassa 379,7. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24-vuotiaiden prosenttiosuus vastaavan ikäisestä väestöstä taittui jälleen laskuun muutosprosentin ollessa -38,60. Tilanne on paras lähikunnista sekä parempi kuin Pohjois-Pohjanmaalla ja valtakunnassa keskimäärin. Tyrnävällä koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24-vuotiaiden prosenttiosuus vastaavan ikäisestä väestöstä on ollut vuonna 2019 3,5. Vastaava luku Pohjois-Pohjanmaalla on 6,5 ja koko maassa 7,5.

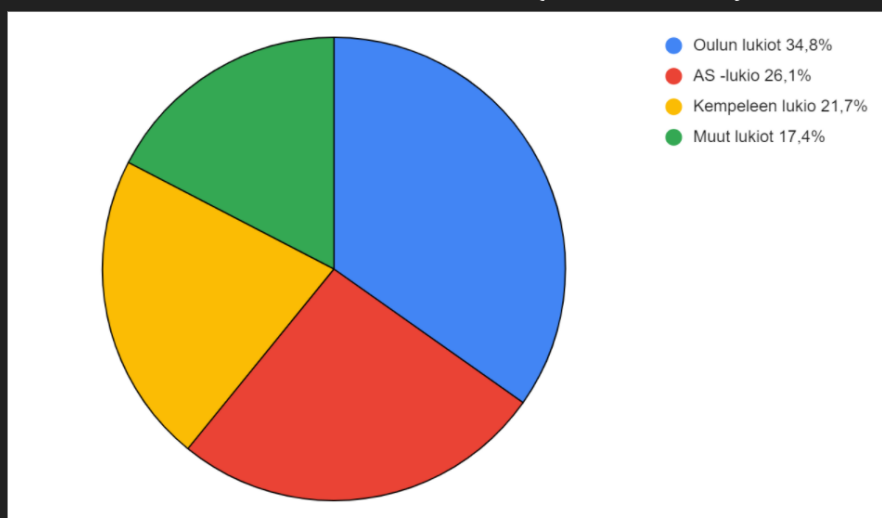
Koulupudokkaita Tyrnävällä ei ollut vuonna 2021. Moni oppilas jäi ilman opiskelupaikkaa ensin yhteishaussa, mutta ovat jatkuvien hakujen kautta sijoittuneet jatko-opintoihin.

Kuulammen koulun 9. luokkalaisten sijoittuminen perusopetuksen jälkeisiin oppivelvollisuuskoulutuksiin:

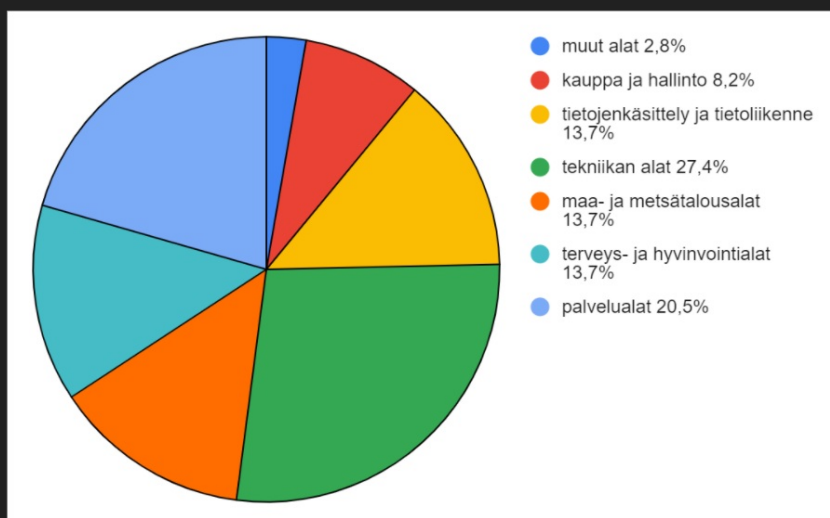
Sijoittuminen eri koulutuksiin % (oppilaita yht. 131)

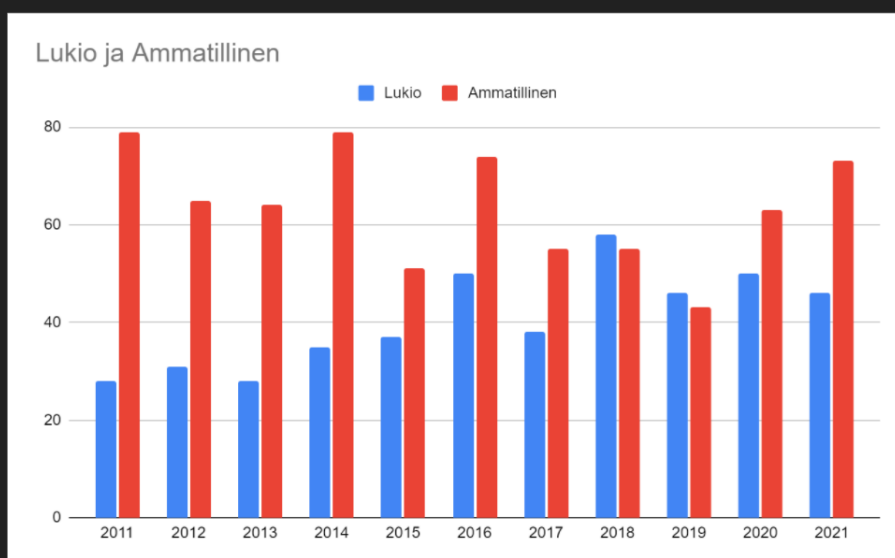
Sijoittuminen lukioihin % (lkm yht. 46)

Sijoittuminen ammatilliseen koulutukseen aloittain % (yht. 73)

Sijoittuminen lukion ja ammatillisen koulutuksen välillä 2011-2021 (lkm)

Hyvinvointi eri ikäryhmissä

Lapset ja nuoret

Lapsien pienituloisuusaste (2019) on Tyrnävällä korkeampi (20,6%) kuin Pohjois-Pohjanmaalla (14,70%) ja koko maassa keskimäärin (12,40). Vuosien 2018 - 2019 aikana muutosta on tullut 14,4%:ia. Lasten pienituloisuusaste on korkein kaikista vertailukunnista. Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaitten henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista. Toimentulotukea saaneiden lapsiperheiden osuus koko väestöstä on noussut vuosien 2019 - 2020 välisenä aikana. Vuonna 2019 toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden osuus koko väestöstä oli 4,9 ja vuonna 2020 5,4. Vastaavat luvut Pohjois-Pohjanmaalla olivat 8,30 ja 8,20 ja valtakunnallisesti 10,50 ja 10,50.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu kevään ja syksyn 2020 aikana. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteiksi nousivat etenkin: tyttöjen kokemaa keskinkertainen tai huono terveydentila, nuorten yksinäisyys, nuuskan käyttö, kannabiksen helppo saatavuus, henkinen ja fyysinen väkivalta ja seksuaalinen häirintä.

Nuorisovaltuusto

Tyrnävällä toimii erittäin aktiivinen nuorisovaltuusto, joka pyrkii edistämään nuorten asioita Tyrnävällä. NuVan kautta jokainen nuori voi saada omia ajatuksiaan ja ideoitaan kuuluville. Nuorisovaltuusto vaikuttaa kunnassa omilla tavoillaan, joita ovat mm. aloitteiden tekeminen, kannanottojen ja lausuntojen antaminen sekä suorat yhteydet kuntapäättäjiin. Tyrnävän nuorisovaltuustosta on nimetty edustajat myös Tyrnävän kunnan HYTE- ja Nuorten asioiden työryhmään sekä maakunnalliseen nuorisovaltuustoon. Pohjois-Pohjanmaan nuorisovaltuustosta tulee nuoria koskevien asioiden vaikuttamistoimielin. Tavoitteena on edustaa nuoria maakunnan suunnittelussa ja kehittämisessä sekä tuoda nuorten ajatuksia maakunnan toimielinten käsittelyyn ilman puoluepoliittisia tai uskonnollisia sidonnaisuuksia. Tällä toimintakaudella (8/2020 - 8/2021) nuorisovaltuusto on muun muassa valinnut jäsenen Nahkurin käytön suunnittelutyöryhmään, ehkäisevään päihdetyöryhmään, liikenneturvallisuustyöryhmään ja Murron kaavoitustyöryhmään. Nuorisovaltuusto on pohtinut nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuutta sekä vertaistukiryhmän mahdollisuutta. Nuorisovaltuusto on suunnitellut yhteistyötä etsivä nuorisotyöntekijän kanssa, tehnyt esityksen vuoden tyrnäväläisestä nuoresta sekä etsinyt uusia jäseniä instagramin kautta. Kokouksia on ollut 14 kpl:ta. Nuorisovaltuuston kokouksissa on ollut myös vierailijoita mukana, kun Liisa Yrjänä on esitellyt Pohjois-Suomen piirihallitusta sekä piiritoimintaa yleisesti nuorisovaltuustolle ja, kun Erja Simuna on käynyt esittelemässä Nouseva Rannikkoseutu Ry:n toimintaa.

Työikäiset

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25 - 64-vuotiaiden osuus /1000 vastaavan ikäistä henkilöä kohti on kasvanut hiukan myös vuosien 2019 ja 2020 välisenä aikana. Vuonna 2019 luku oli 36,4 ja vuonna 2020 37,50. Vertailukunnissa luvut ovat taittuneet pieneen laskuun, mutta Pohjois-Pohjanmaalla tilanne on ennallaan (33,10). Erittäin huolestuttavaa on se, että kasvava joukko työntekijöitä keskeyttää työuransa ja päätyy työkyvyttömyyseläkkeelle mielenterveyden häiriöiden takia. Vuonna 2018 masennuksen vuoksi jäi lähes tuhat kunta-alan työntekijää työkyvyttömyyseläkkeelle (Keva, 2020.) Työkyvyttömyyseläkettä vuoden 2020 lopussa saaneiden 25 - 64-vuotiaiden osuus prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä on puolestaan pysynyt lähes samana. Nousua Tyrnävällä on ollut hiukan (7,30). Vastaava luku Pohjois-Pohjanmaalla on 8,40 ja koko Suomessa 6,50.

Ikäihmiset

Ikäihmisten hyvinvointia kuvaavissa indikaattoreissa muutokset ovat hyvin pieniä määrällisesti. Täyttä kansaneläkettä saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä on ollut vuonna 2018 1,7 ja vuonna 2019 1,4 muutosprosentin ollessa -17,65. Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä on ollut vuonna 2018 88,2 ja vuonna 2019 81,6 muutosprosentin ollessa -7,48. Yksinasuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus prosentteina vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä oli vuonna 2019 43 ja vuonna 2020 43,2. Tyrnävällä on ollut jo pitkään kumppanuussopimus 4H:n kanssa liittyen kodinhoitopalvelujen tarjoamiseen. 65 vuotta täyttäneet kuntalaiset voivat ostaa kotihoitopalveluita 4H:lta edullisemmin kuin vastaavat nuoremmat asukkaat.

Ikäihmisten arkikuntoutuminen

Tyrnävän kunta on mukana ikäihmisten arkietäkuntoutumisen pilotissa, joka on:

- Tarkoitettu yli 75-vuotiaille ikäihmisille, jotka eivät ole säännöllisten palveluiden piirissä ja asuvat Lakeuden kunnissa (Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Tyrnävä).
- Tavoitteena on vahvistaa ikäihmisten sosiaalista, psyykkistä ja fyysistä toimintakykyä arjen tukena ja turvana.
- Pilotti kestää neljä kuukautta syksyllä 2021 (9.-12.2021), 45min-2h/krt, noin 3-5krt/vko.
- Sisältää kuntakohtaisia ja Lakeuden kuntien yhteisiä ryhmiä.
- Sisältää tuotetaan pääsääntöisesti etänä, jonka vuoksi asiakkailta tulee olla kiinnostusta etänä ja digitaalisesti toteutuvaan toimintaan. Digitukea on tarjolla pilotin ajan.
- Suunnitelmassa on esimerkiksi elintapaneuvontaa, liikunnanohjausta, kirjastopalveluiden esittelyä, kirjavinkkausta, kotiseutumuseon esittelyä, perinnekäsityöiden opastusta, sukututkimuksen teon opastusta, yhteislaulua ja erilaisia tapahtumia.
- Toiminta toteutetaan yhteistyössä Lakeuden kuntien, Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry:n (PopLin) ja POPsote -hankkeen kanssa

Aktiivinen vanhusneuvosto

Tyrnävän vanhusneuvosto koostuu kunnan luottamushenkilöistä, järjestötoimijoista ja kunnan edustajasta. Uusi vanhusneuvosto valitaan loppuvuoden 2021 aikana. Vanhusneuvosto kokoontuu keskimäärin 2-3 kertaa vuoden aikana. Lisäksi yhteisiä kokouksia vammaisneuvoston kanssa pidetään n. 1-2 kertaa vuoden aikana. Vanhusneuvosto on vanhuspalvelulakiin (laki 980/2012 ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista) perustuva toimielin. Neuvoston toiminnan lähtökohtana on, että ikääntyvää ihmistä arvostetaan ja että

hänen elämäkokemuksensa ja asiantuntemuksensa nähdään yhteiskunnallisena voimavarana. Vanhusneuvoston tehtävänä on edistää kunnassa arvokkaan vanhuuden toteutumista (riittävästi laadukkaita ja saatavilla olevia palveluita). Jokaisella ikääntyneellä tulee olla mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon ja palveluiden suunnitteluun. Vanhusneuvosto voi vaikuttaa ympäristön suunnitteluun ja toteutukseen.

Vanhusneuvoston toimenpiteitä 8/2020 - 8/2021:

- mukana yhtenäinen palveluohjaus -työpajoissa
- ikäihmisten palautteiden/kehittämisehdotuksien eteenpäin vieminen oikeille tahoille:
 - seniorineuvola toiminnan kehittäminen siten, että terveystarkastus suoritetaan ennaltaehkäisevästi myös yli 75-vuotiaille (tarkastukset aina 70-, 75-, 80- ja 85-vuotiaana)
 - omaishoitajien omaisraadin perustaminen, vaatii ensin yhteistyöfoorumin perustamista kuntaan

Aktiivinen Vammaisneuvosto

Vammaisneuvosto on suunnitellut tämän vuoden toimintakertomukseen edistäväänsä erityisryhmien liikuntamahdollisuuksia Tyrnävällä. Urheiluseuroille on lähetetty sähköpostitse kannanotto erityisryhmien liikuntamahdollisuuksien järjestämiseen seurojen toiminnoissa. Myös kunnan liikuntasihteerin kanssa on asiasta ollut jo palaveria.

Vammaisneuvosto ottaa mielellään kantaa vammaisia henkilöitä koskeviin asioihin kunnassamme. Vammaisneuvostolle tarkoitetut aloitteet on mahdollista kuntalaisen jättää kunnantalon sentraalin tiskiltä löytyvään laatikkoon tai toki ottaa yhteyttä vammaisneuvoston jäseniin soittamalla tai sähköpostitse. Neuvoston tehtävään on viedä aloitteita eteenpäin lautakunnille, hallitukseen sekä valtuustoon. Lisäksi pyynnöstä neuvosto ottaa kantaa esim. kunnan rakennusprojekteihin esteettömyystekijöihin yms.

Turvallisuus kaikissa ikäryhmissä

Tyrnävän visio on olla turvallinen koti jokaiselle ja kaikelle. Kunnan toiminnoissa nostetaan turvallinen elinympäristö vetovoimatekijänä osaksi tavoiteasetantaa ja toiminnan suunnittelua. Kunnan turvallisuussuunnitelmat pidetään ajan tasalla ja käydään läpi vuosittain. Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1000 asukasta kohden ovat lähteneet nousuun Tyrnävällä vuosien 2019 ja 2020 aikana. Suunta on ollut laskeva edellisvuosina. Omaisuusrikoksia oli vuonna 2019 9,9 ja vuonna 2020 16,5. Muutosprosentti on 66,67. Pohjois-Pohjanmaalla omaisuusrikoksia / 1000 asukasta kohden oli vuonna 2019 34,60 ja vuonna 2020 35,60. Vastaavat luvut valtakunnallisesti olivat 39,10 ja 46,30. Valtakunnalliseen tasoon verrattuna Tyrnävällä on edelleen turvallista asua. Poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten eli henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten osuuden tuhatta asukasta kohti ovat kasvaneet vuosien 2019 ja 2020 välisenä aikana. Vuonna 2019 luku oli 2,3 ja vuonna 2020 5,5 muutosprosentin ollessa 139,13. Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset tuhatta asukasta kohti ovat vähentyneet vuosien 2019 ja 2020 välisenä aikana -10%-ia, mutta luvut ovat määrällisesti pieniä. Vuonna 2019 luku on ollut 2 ja vuonna 2020 1,8.

Tieliikenneonnettomuuksissa kuolleet ja loukkaantuneet muuttujina Kunta, Tiedot ja Vuosi

	Kuolleet		Loukkaantuneet (ml. vakavasti loukk.)		Vakavasti loukkaantuneet		Onnettomuudet yhteensä		Kuolemaan johtaneet onnettomuudet		Vakavaan loukkaantumiseen johtaneet	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Tyrnävä	0	0	11	4	2	.	16	7	0	0	2	.

Lähde: Tilastokeskus/poliisin tilastot

Tyrnävän kunnan liikenneturvallisuuksiryhmä

Tyrnävän kunnan liikenneturvallisuuksiryhmä koostuu 8:sta kunnan viranhaltijasta ja kuudesta sidosryhmäedustajasta (liikenneturva, ELY-keskus, YIT, poliisi, pelastuslaitos).

Toimintaa Tyrnävällä 2020-2021

- Hiekoitushiekkaa oli jaossa kuntalaisille (2019/2020 vaihteessa)
- Liukuesteitä oli jaossa ikäihmiselle
- 19.5. ja 27.5. Liikenneturvan virtuaalioppitunteja yläkoululaisille
- Suojatiepäivystys toteutui kirkonkylällä ja Murrossa monen eri toimijan yhteistyönä
- 16.9.20 Murron koulun liikenneturvallisuuspäivä, Liikenneturva mukana (Kahoot-sääntövisa)
- Tulitko -ajatelleeksi Wilma-viestit jaossa, välitetty rehtoreille ja edelleen
- (Liikenneturvallisuusasioita on käsitelty kouluissa pitkin syksyä)
- Jääskrafoja jaossa eskareiden huoltajille
- Syksyllä joka päiväkodissa heijastin/kypärä tapahtumia
- Murron koulun lähiympäristön vaaranpaikkoihin tutustuttu luokittain
- Murron koululla Filla&Rilla käytössä

Toiminnassa huomioitavia pitkän aikavälin painotuksia

- Lapsi turvallisesti autossa
- Turvallisesti mopolla (moottorikelkalla ym.)
- Päihteet ja liikenne (nuoret)
- Saattoliikenteen ongelmat (koulut, päiväkodit)
- Pyöräilyn turvallisuus
- Raskas liikenne koulujen lähistöllä (kouluremontit, muut rakennushankkeet)
- Ikäihmisten turvallinen liikkuminen (erityisesti ajokuntoasiat)
- Viisas liikkuminen (erityisesti turvallisesti kävellen ja pyörällä)
- Huoltajien vastuu turvallisessa liikkumisessa

Muita vuosittaisia erikseen esille nostettavia edistettäviä teemoja/tapahtumia ovat mm:

- Pyöräilytapahtumat
- Turvaa Tenaville tapahtumat
- Koulujen liikennepäivät ja kouluvierailut
- Suojatiepäivystykset
- Heijastin-/pyörävalotempaukset
- Eri henkilöstöryhmille suunnatut koulutukset
- Koulujen pyöräilykasvatuksen kehittäminen
- Esteettömyyskävelyt
- Ajokuntoon liittyvät tapahtumat/tietoiskut
- Työmatkaliikenteeseen liittyvät tempaukset

Talous

Taloutta kuvaavat luvut eivät ole päivittyneet edellisen vuosiraportin laatimisen jälkeen. Keväällä 2020 alkaneella koronaepidemiolla on kauaskantoiset seuraukset kuntatalouteen, vaikka valtion osuudet nousivat merkittävästi vuoden 2020 aikana korvaamaan verotulojen menetystä ja kulujen kasvua. Vuosikate on noussut reilusti positiiviseksi vuosien 2019 - 2020 välisenä aikana ja näin ollen vuosikate riitti kattamaan poistot. Kuitenkin jo ennen koronaa kuntien menojen arvioitiin kasvavan tulevina vuosina 3-4 prosentin tahtia. Seuraavien vuosien aikana kuntataloutta tulee haastamaan esimerkiksi Pohjoismainen työnhaun malli, kun työmarkkinatuen kuntaosuudet kasvavat sekä oppivelvollisuuden laajentuminen. Sote-uudistuksella on puolestaan vaikutusta sosiaali- ja terveystalouden kuluihin.

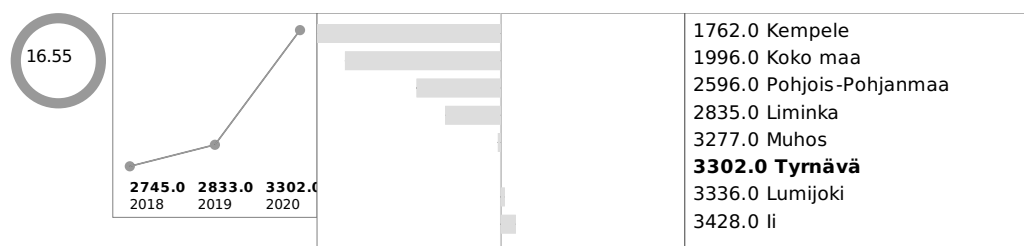
1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

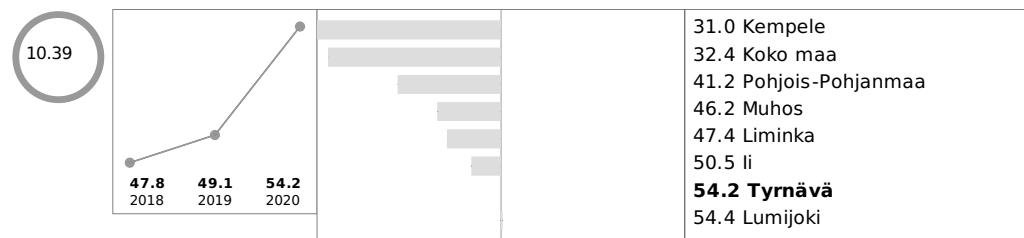
Talous

Tulot

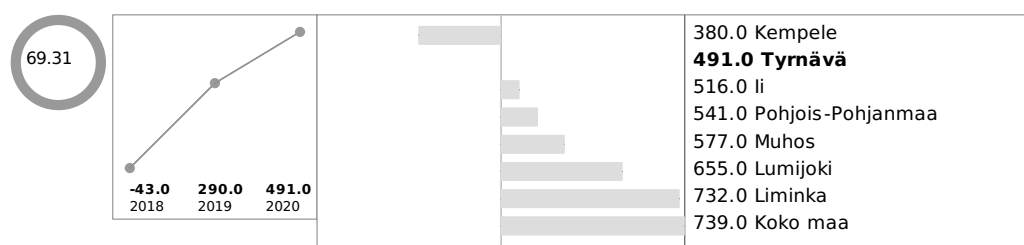
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

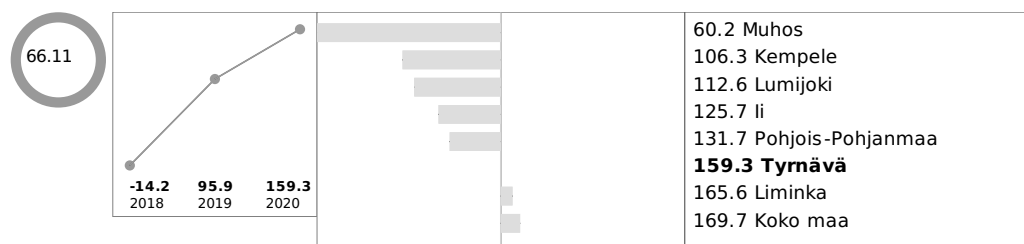
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

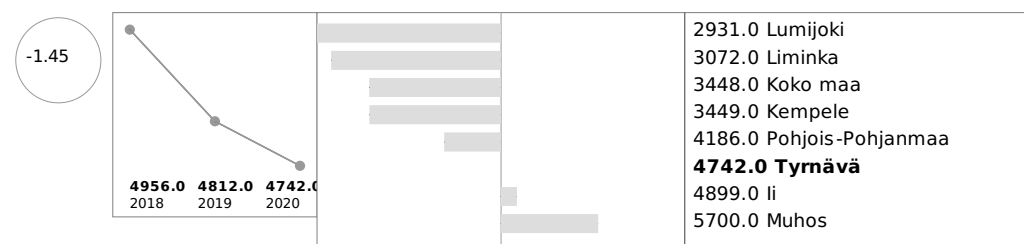
Vuosikate, euroa / asukas

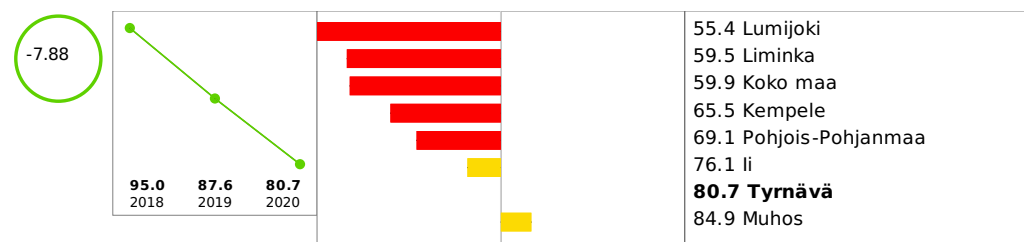
Vuosikate, % poistoista

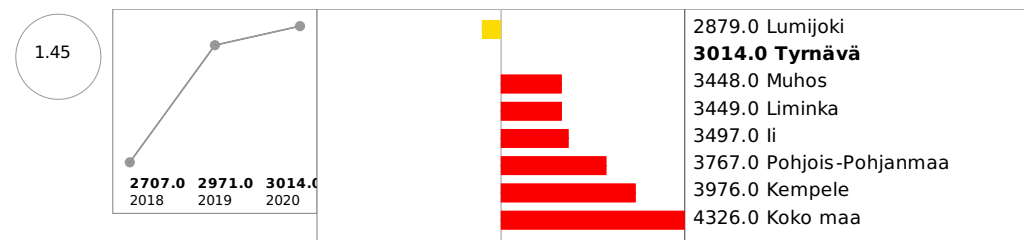
Lainakanta, euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

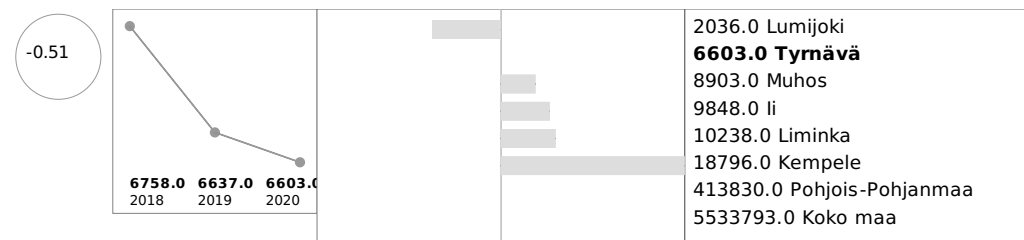
Verotulot, euroa / asukas

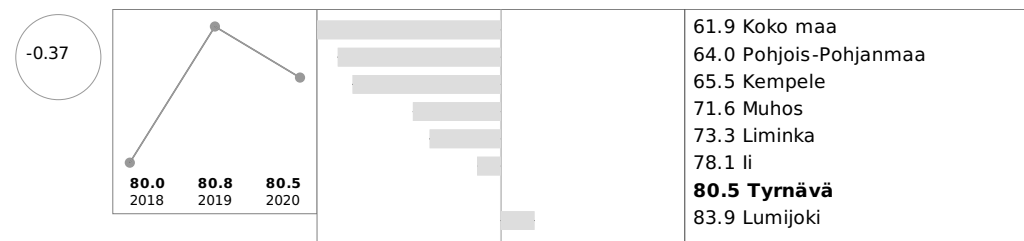
Elinvoima

Väestö

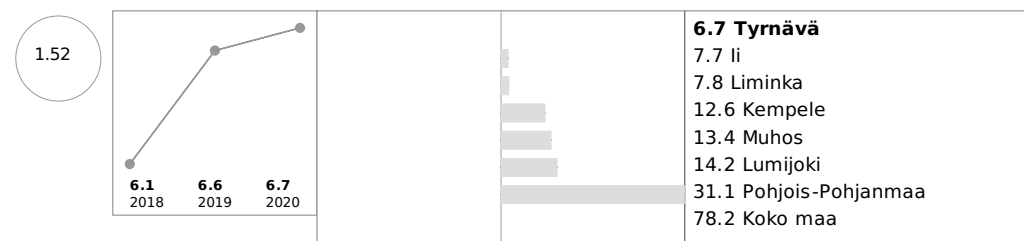
Väestö 31.12.

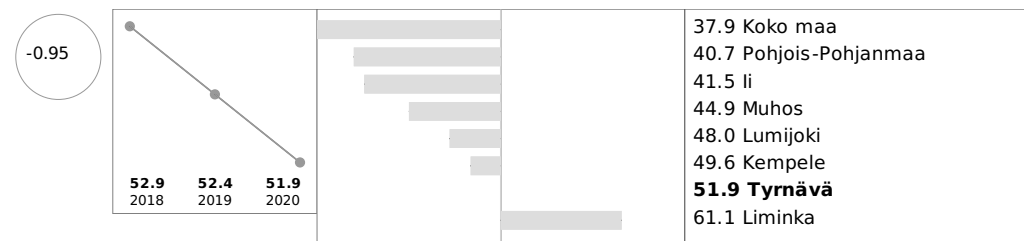
Huoltosuhde, demografinen

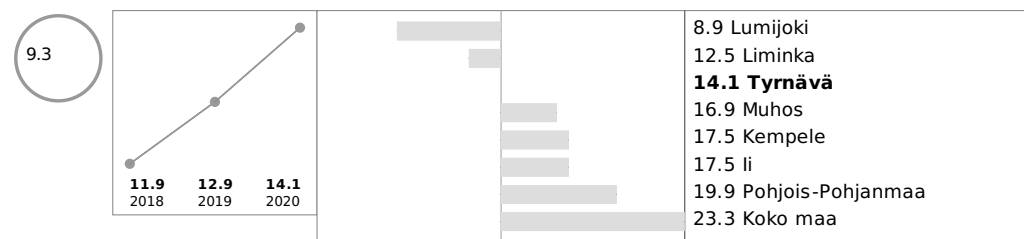
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

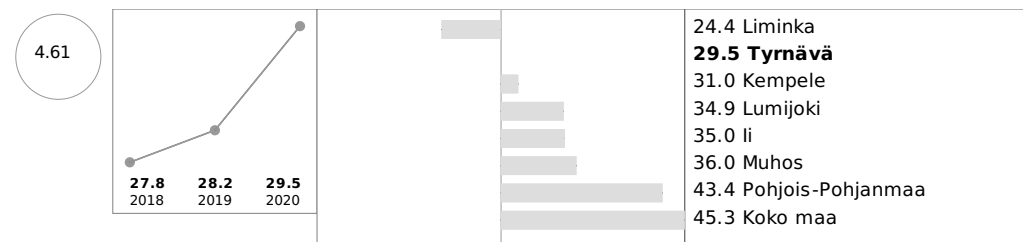
Lapsiperheet, % perheistä

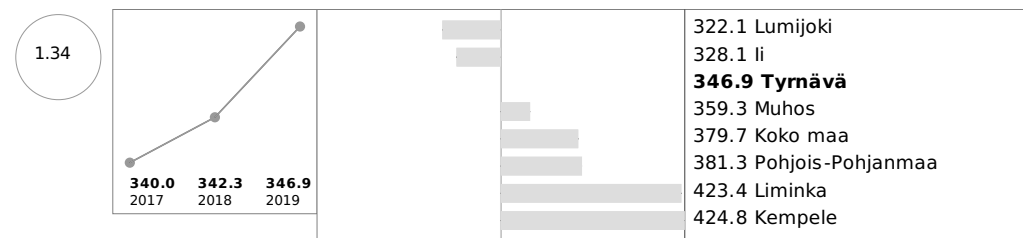
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

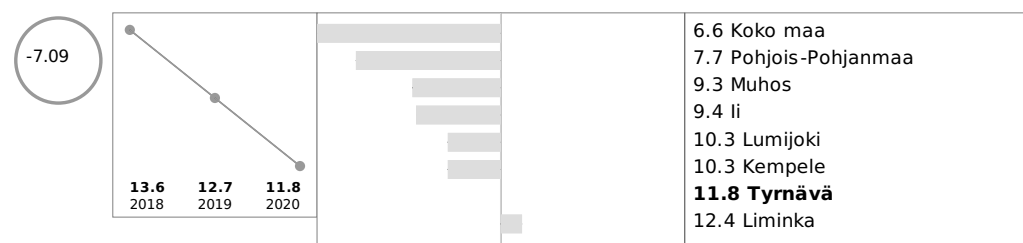
Yhden hengen asutuskunnat, % asutuskunnista

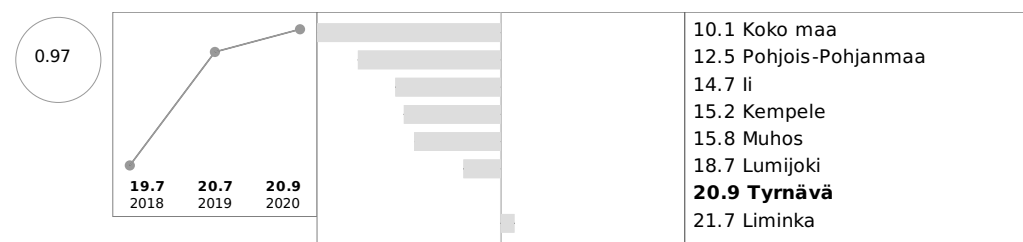
Koulutustasomittain

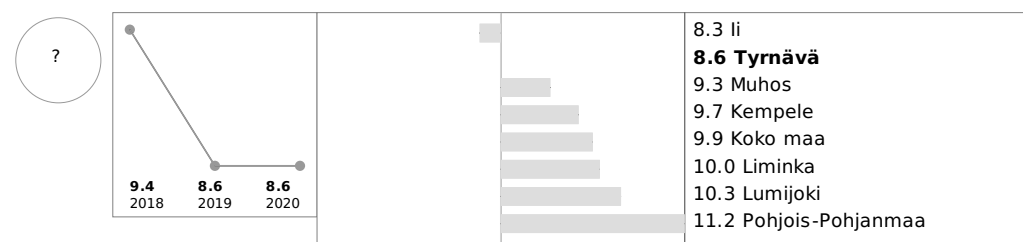
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

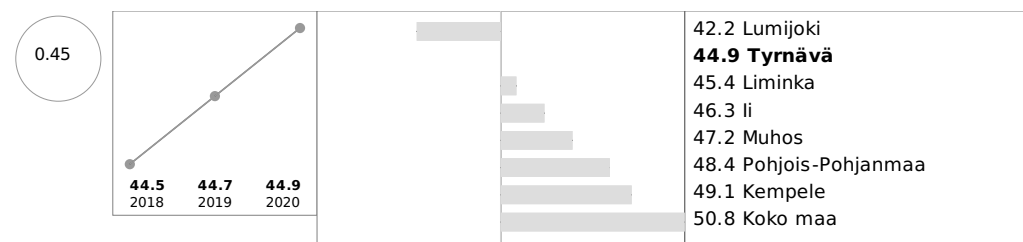
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

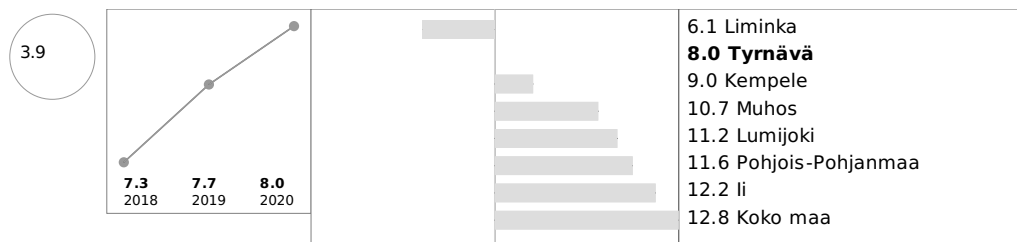
16 - 24-vuotiaat, % väestöstä

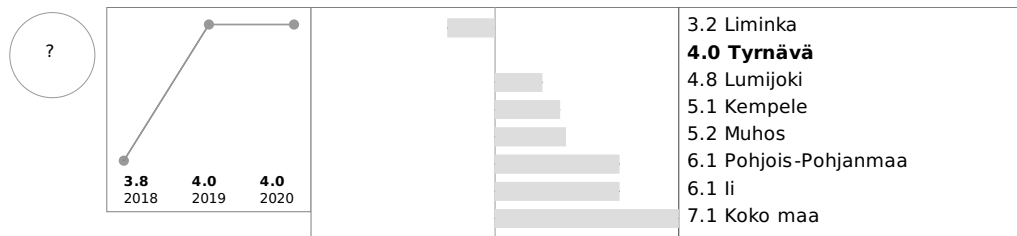
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä

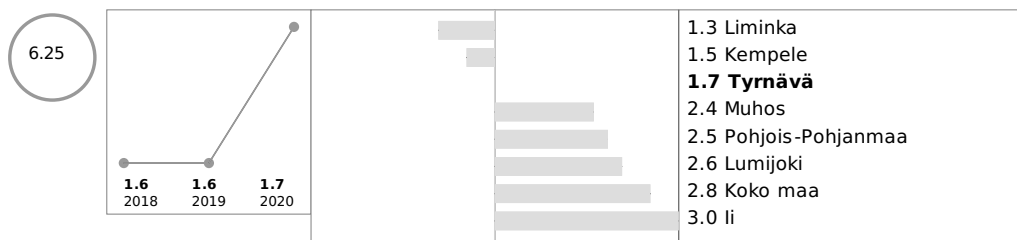
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä

75 - 84-vuotiaat, % väestöstä

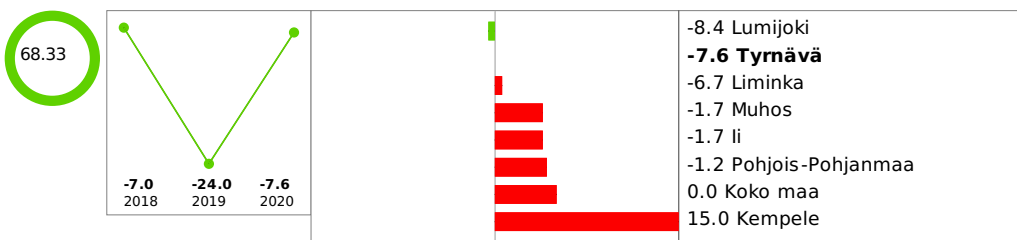
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä

Syntyneiden enemmyys

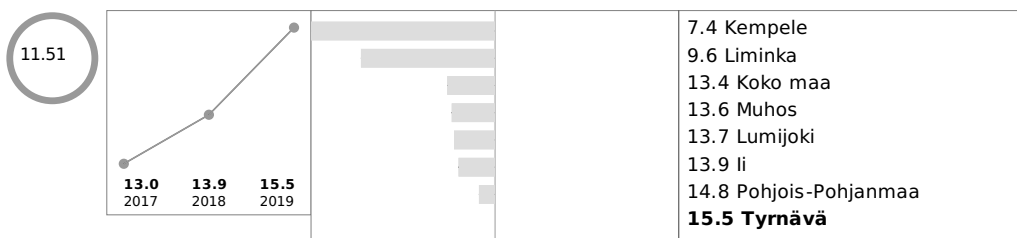

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

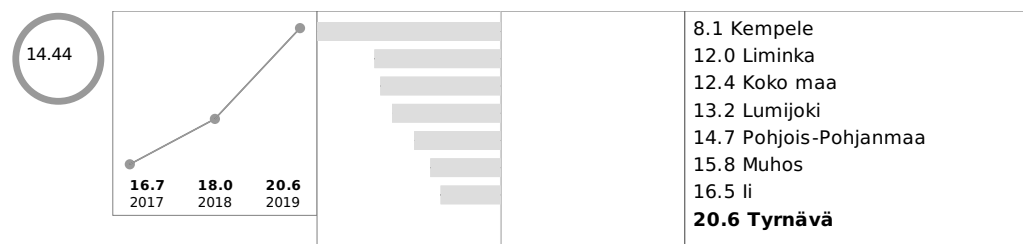

Elinvoima

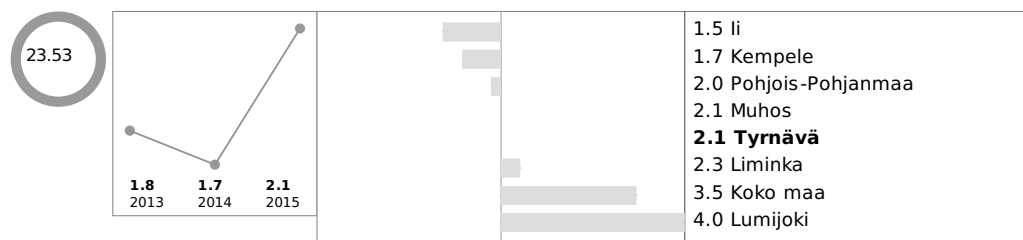
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

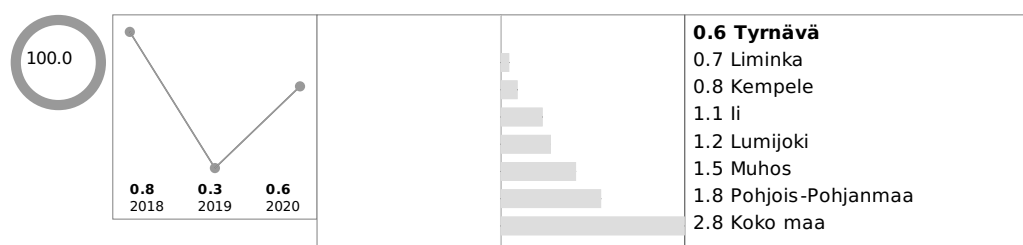
Lasten pienituloisuusaste

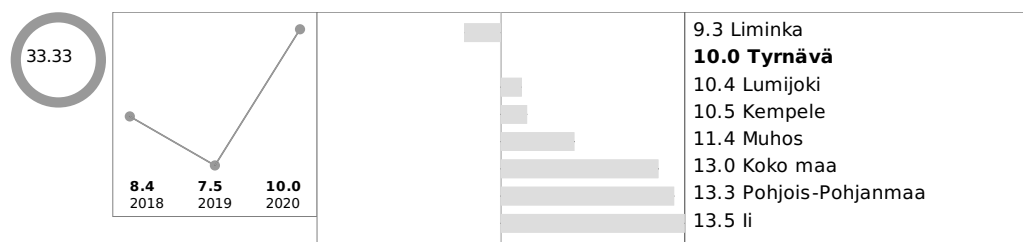
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

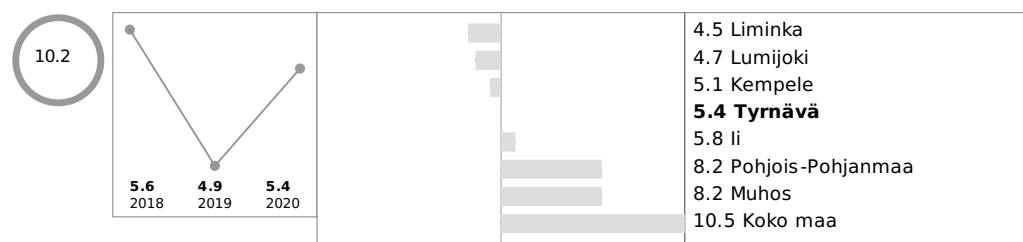
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

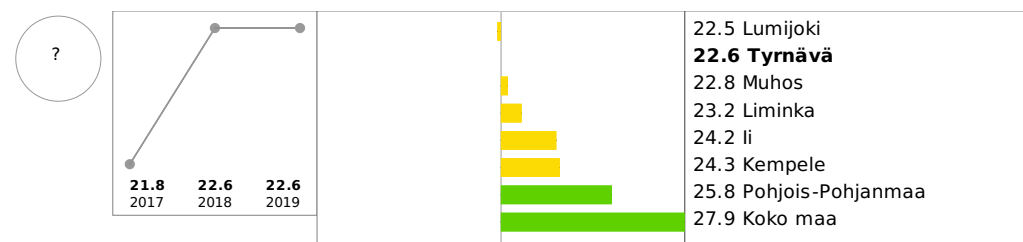
Työttömät, % työvoimasta

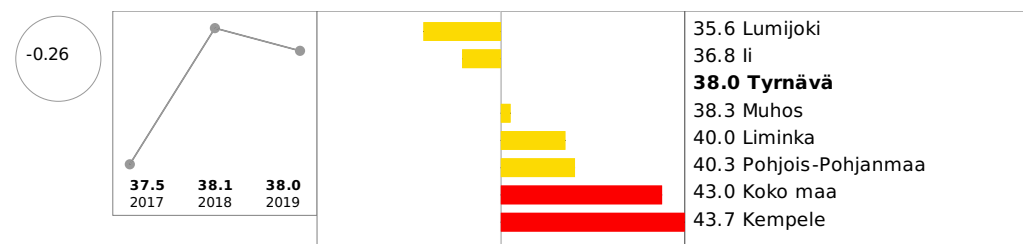
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

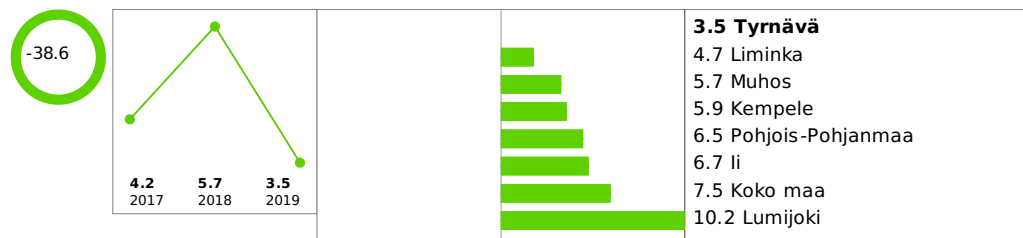
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Työlliset, % väestöstä (vuosi 2019 ennakkotieto)

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

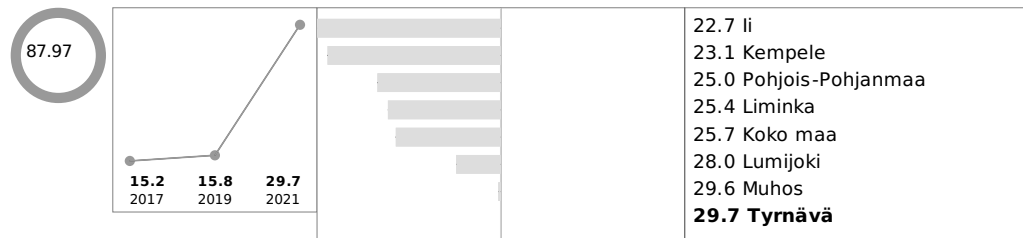

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

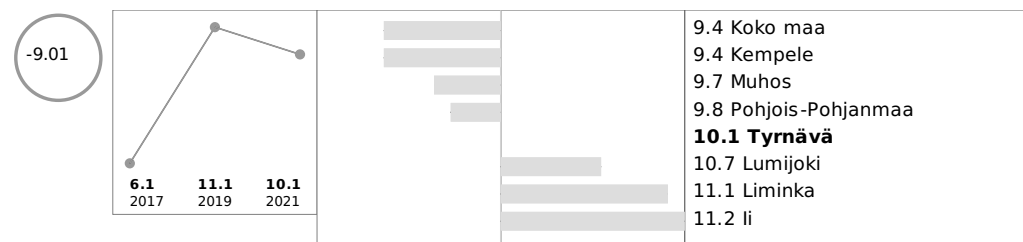
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

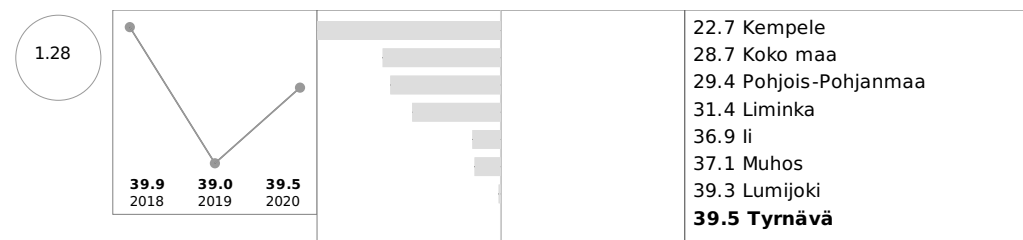

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

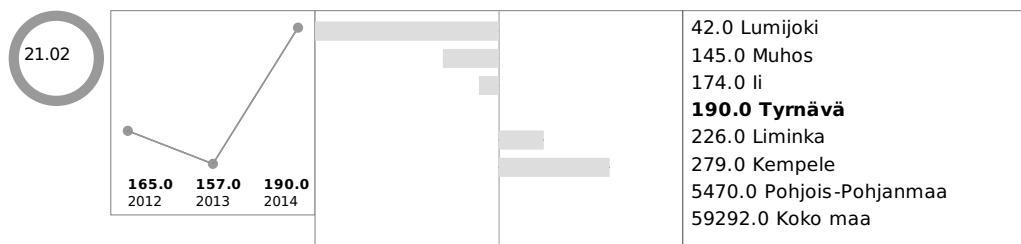
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

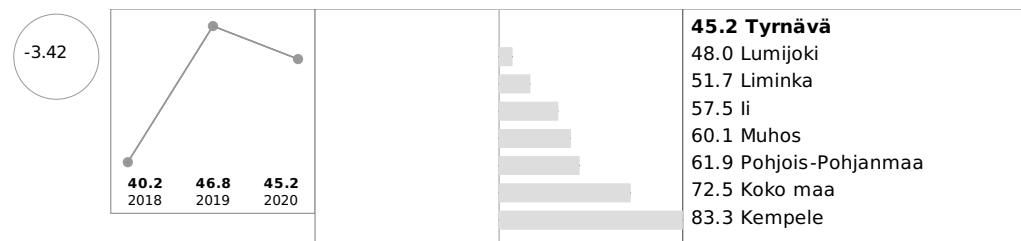
Kunnan palvelut

Päivähoito

Esiopetuksen piirissä lapsia 20.9. yhteensä, lkm (-2014)

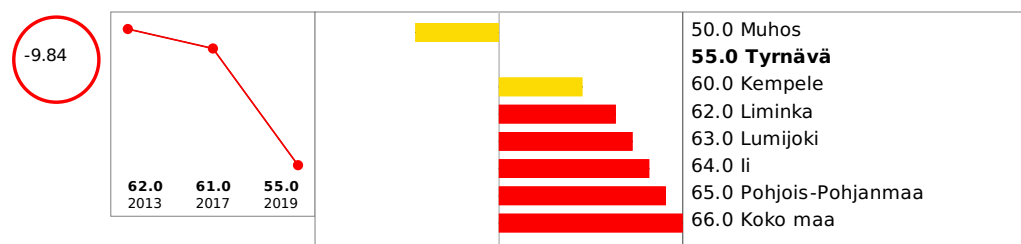

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

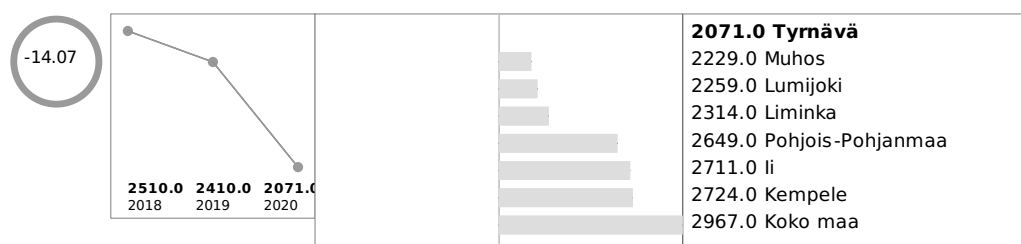
Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

Muut palvelut

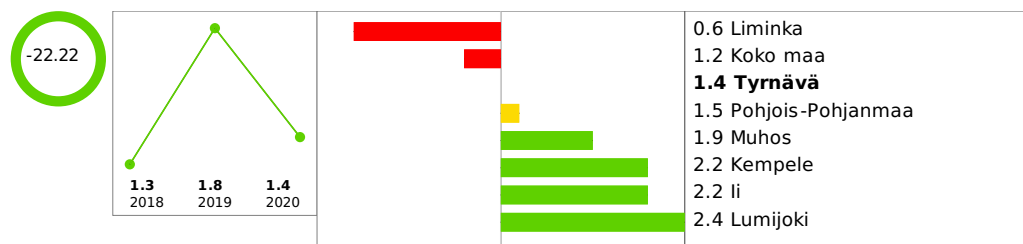
Talous

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenvedo

NUORET JA NUORET AIKUISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

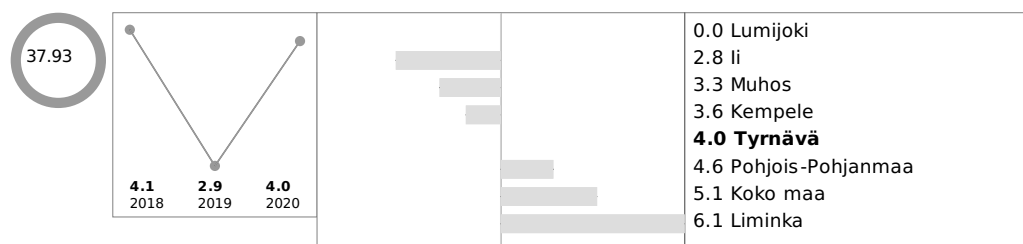

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 20-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Muut palvelut

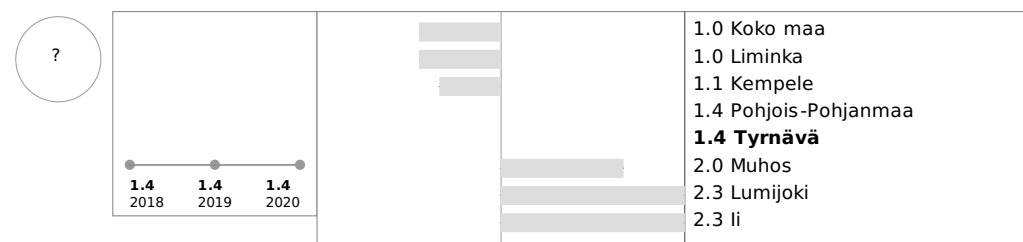
Talous

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

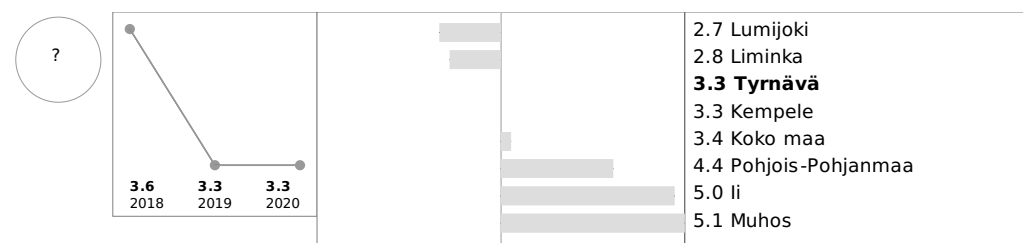
TYÖIKÄISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

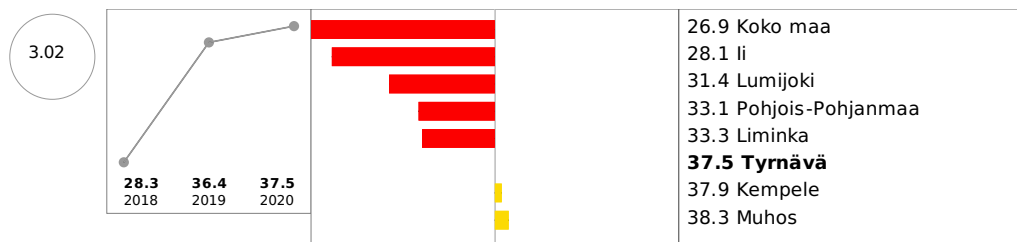
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

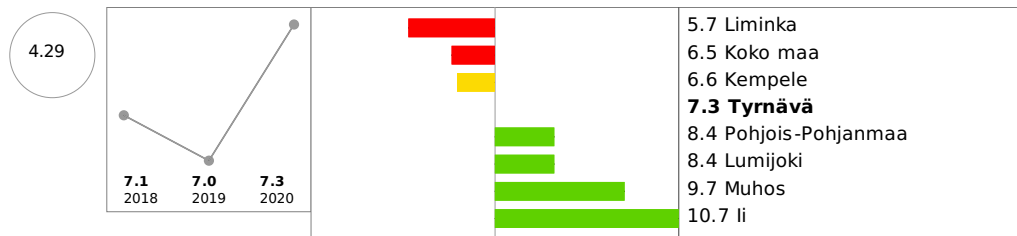
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

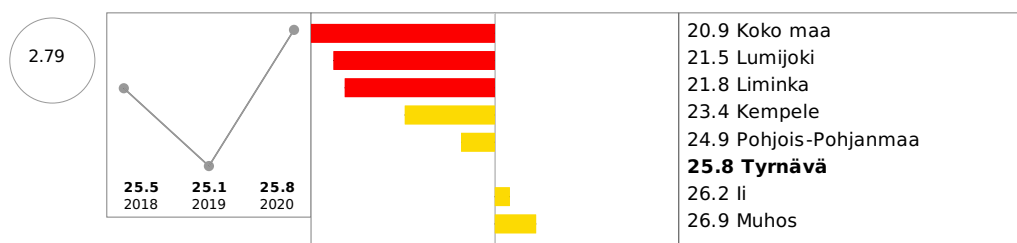
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

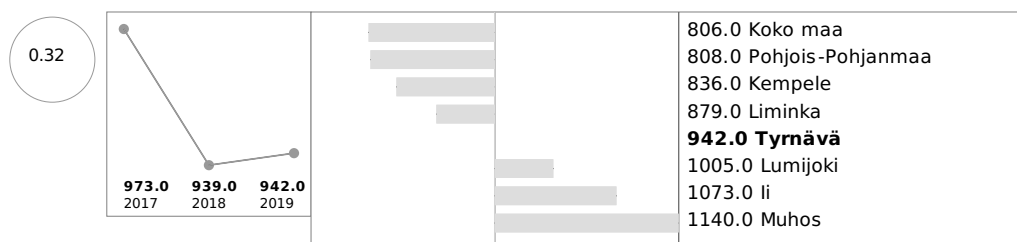
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

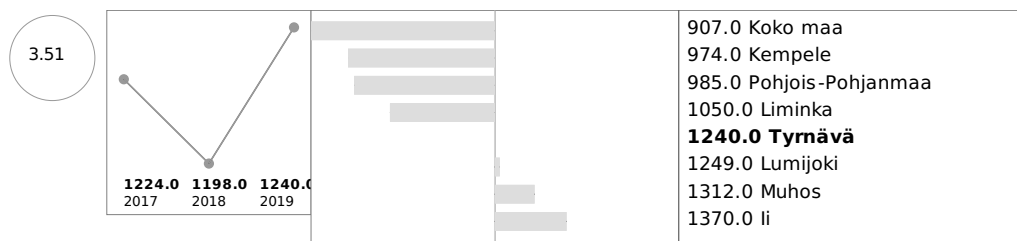
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

Talous

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

IKÄIHMISET *Hyvinvointi*

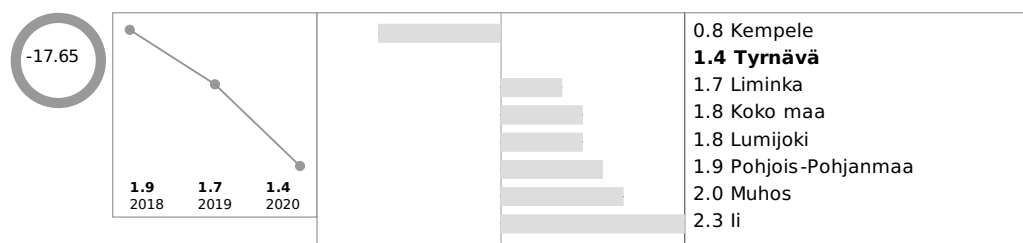
Elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

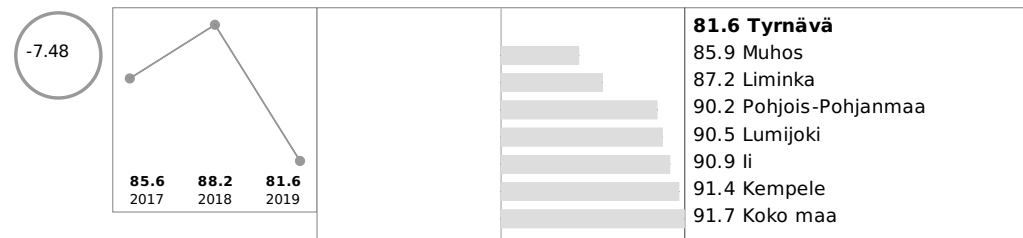
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

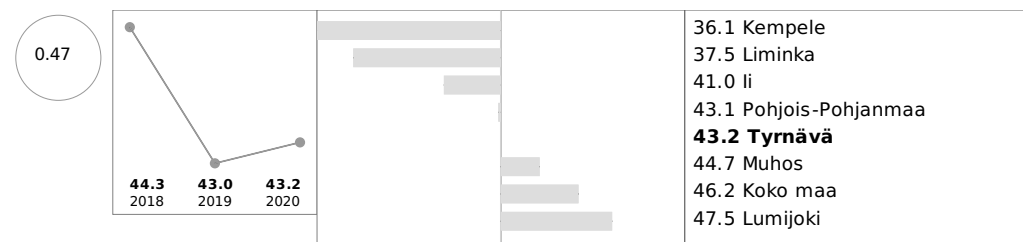

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

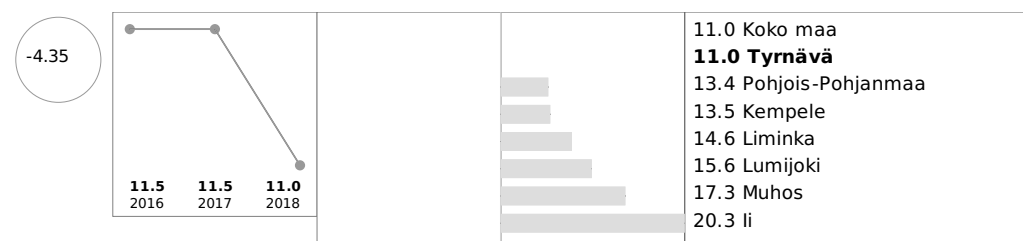
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (-2018)

Muut palvelut

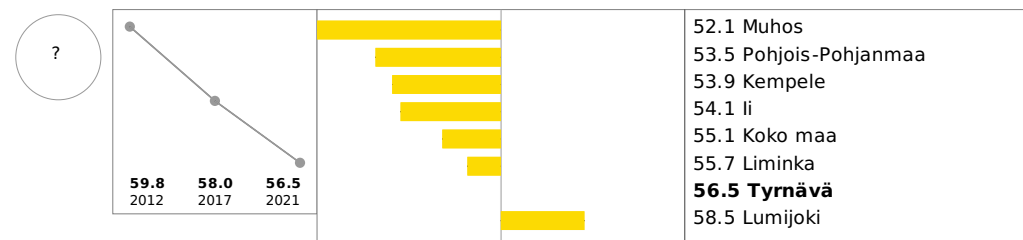
Talous

IKÄIHMISET - Yhteenveto

KAIKKI IKÄRYHMÄT *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

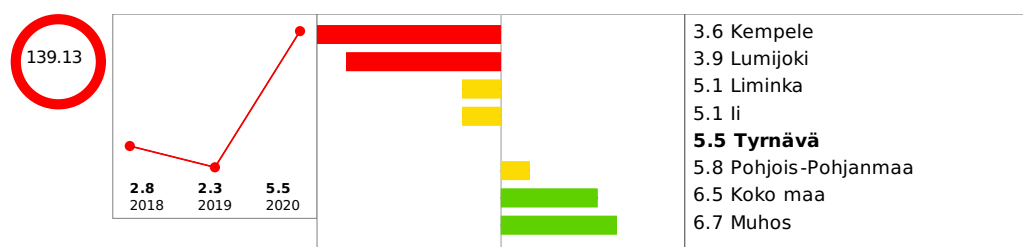
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

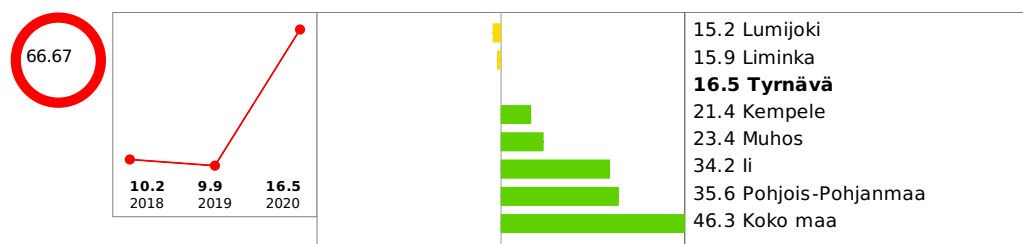
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

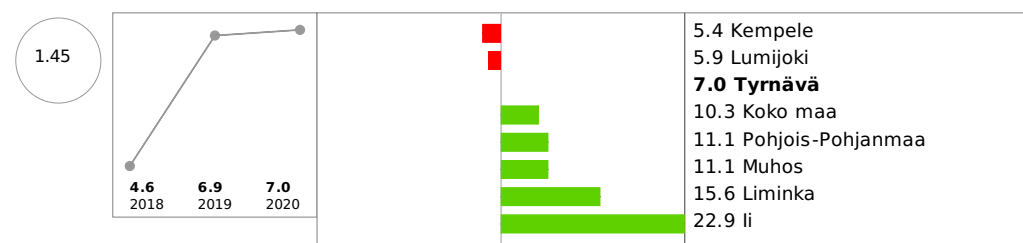
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

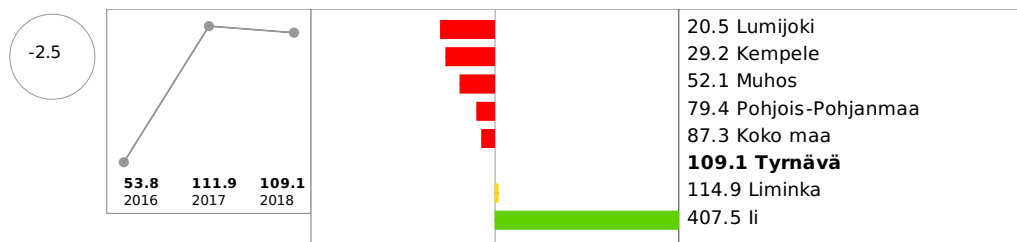
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

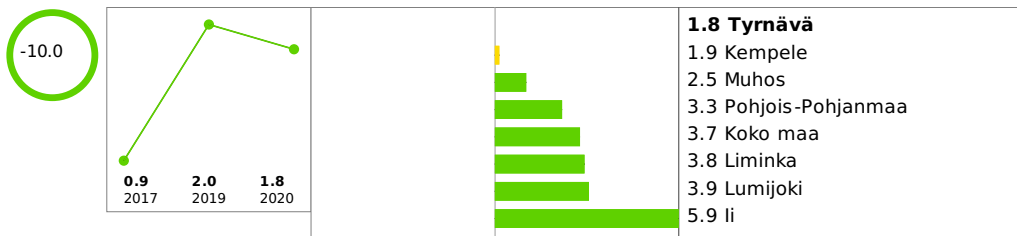
Poliisin tietoon tulleet eräät liikenne-rikokset / 1 000 asukasta

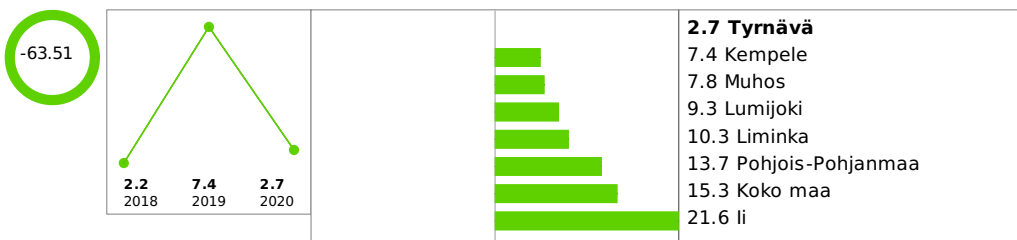
Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset / 1 000 asukasta

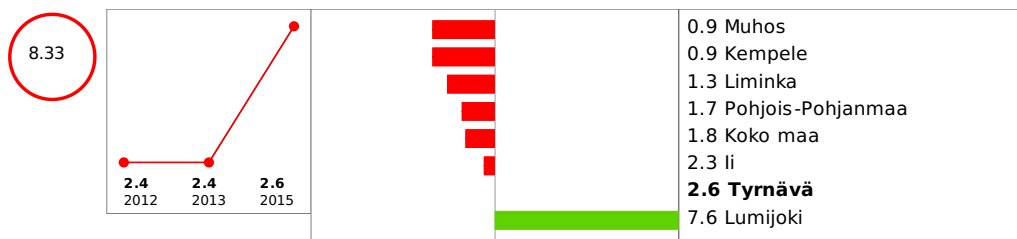
Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta

Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syylliseksi epäillyt / 1 000 asukasta

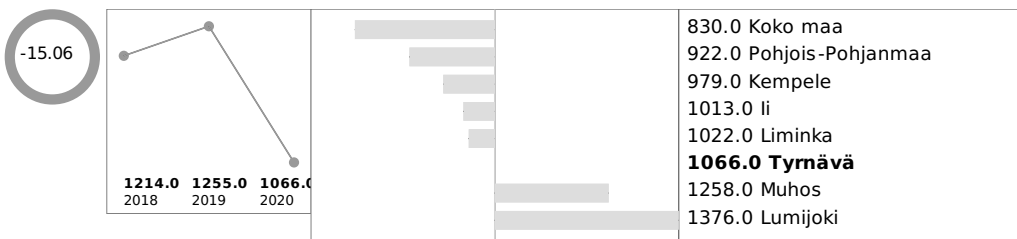
Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä väkivaltarikoksista syylliseksi epäillyt / 1 000 asukasta

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Vapaa-aika

Muut palvelut

Talous

2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Toimenpiteiden toteutuminen 2020 - 2021

Hyvinvointia ympäristöstä

- Linja-autojen päätepysäkki on valmistunut Kuulammen koulun välittömään läheisyyteen
- Murron juoksuportaat ovat valmistuneet. Portaat ovat olleet todella ahkerassa käytössä.
- Nuotiopaikka Seppälän alueelle toteutettu
- Koko kuntaa koskeva kävelyn ja pyöräilyn verkkoselvityksen on valmistunut
- Liikenneturvallisuuden parantamistoimenpiteenä korjattu Pikkaralantien ja Murrontien risteysjärjestelyt
- Tyrnävän yleisurheilukenttäalueen saneeraussuunnitelmat ovat valmistuneet
- Kotimetsän leikkipuiston saneeraus on suunnittelussa. Saneeraus pyritään toteuttamaan vuoden 2021 aikana
- Katuvalaistusta uusitaan vuosittain led valaisimiksi. Murron pohjoisosan valaistus uusittu 2021
- Puistoja ja yleisiä alueita hoidetaan laadittujen hoitoluokitusten mukaisesti
- Jokivarren raivauksia suoritetaan kunnan omistamilla maa- ja kaava-alueilla tarpeen mukaan.
- Tyrnävän kuntakeskusalueella on suunnitteluvaiheessa Vanhatien saneeraus välillä Kunnankuja-Meijerikatu. Hankkeella pyritään parantamaan keskusta-alueen liikenneturvallisuutta sekä viihtyisyyttä

Uuden puistotyönjohtajan tavoitteena on saada viheralueista ja leikkipuistoista viihtyisiä ja kuntalaisten hyvinvointia palvelevia sekä tuoda jatkuvuutta alueiden kehittämiseen pitkällä aikavälillä. Kesäaikaan puistotyönjohtaja ohjaa työntekijöitä viheralueiden hoitotöissä sekä kesäkukkien hoitamisessa. Talvella suunnitellaan ja kehitetään viheralueita ja tulevan kesän töitä.

Terveellinen ravitsemus

Koulujen ja päiväkotien lapset osallistuivat ruokalistasuunnitteluun toiveruokapäivän merkeissä. Ruokalistan suosikkiruokia valmistettiin erillisenä toiveruokapäivänä. Salaattipöydässä ja lämpimänä lisäkkeenä lisättiin kasvien ja vihannesten tarjoamista komponentteina. Hedelmätuen avulla lisättiin kotimaisten marjojen sekä kauden hedelmien tarjoamista lounaalla. Koronasta johtuvan etäopiskelun aikana etäopiskelijoille on mahdollistettu kotiateriapaketti.

Asiakasviestinnän kautta tuotiin lähialueen raaka-aineita tunnetuksi. Vuonna 2020 kaikista elintarvikeostoista 88,6 % oli kotimaisia. Ruokalistasuunnittelussa on otettu huomioon eri ikäryhmien toiveet ja tarpeet, ravitsemussuosituksot sekä järjestetty erilaisia teemoja esimerkiksi Lähiruokapäivä, Kansainvälinen koulumaitopäivä, Leipäviikko, Vilkas Viikko - teema suomalaisen ruuan arvostuksesta sekä otettu huomioon juhlapyhät. Kasvisruokapäivää vietettiin kerran viikossa kouluissa ja päiväkodeissa. Lisäksi kasvisruokaa on päivittäin tarjolla kaikille halukkaille. Osastojen välistä yhteistyötä on pidetty yllä yhteisten teams-palaverien kautta.

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen varhaiskasvatuksessa

Tyrnävällä on järjestetty varhaiskasvatusta päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa perheiden tarpeiden mukaisessa laajuudessa. Perheet ovat voineet valita joko kunnallisen tai yksityisen varhaiskasvatuksen. Kunta on tukenut yksityisessä päiväkodissa olevan lapsen varhaiskasvatusta palvelusetelillä. Palveluseteliä myönnettäessä on huomioitu perheen tulot ja koko, jonka johdosta perheen omavastuu yksityisessä ja kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on ollut samansuuruinen. Yksityisessä perhepäivähoidossa olevan lapsen varhaiskasvatusta kunta on tukenut yksityishoidontuella ja yksityishoidontuen kuntalisällä.

Lakisääteisen varhaiskasvatuksen lisäksi on järjestetty avointa varhaiskasvatustoimintaa Temmeksellä, Murrossa ja kirkonkylällä.

Varhaiskasvatuspalveluilla tuetaan lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Mahdollistetaan vanhempien työssäkäynti ja opiskelu sekä tuetaan perheiden arjen hyvinvointia sekä jaksamista eri tilanteissa. Vanhempien kanssa käydään päivittäin keskustelua lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Jokaisen varhaiskasvatuksen piirissä olleen lapsen vanhemman/huoltajan kanssa on käyty vasu-keskustelu. Lapset puheeksi - keskustelumahdollisuus on tarjottu kaikille 2- ja 5-vuotiaiden lasten vanhemmille. Keskustelut on toteutettu poikkeusoloista johtuen pääsääntöisesti etäyhteydellä.

Varhaiskasvatuspäivän aikana lapsilla on turvallinen ja terveellinen kasvuympäristö. Lapsille tarjotaan terveellinen ja

monipuolinen ruoka sekä opetetaan terveellisiä elämäntapoja (ravinto ja hygienia) ja kestävä kehitys (kierrätys ja energian säästö). Lapsille on opetettu liikenneturvallisuuteen liittyviä asioita. Lasten kanssa on tutustuttu kotiseutuun retkeilemällä ja liikkumalla luonnossa ja lähiympäristössä sekä vierailtu mm. kirjastossa ja museoalueella.

Poikkeustilanteesta johtuen varhaiskasvatuksessa ei ole järjestetty vanhempainiltoja eikä koko perheille suunnattuja tapahtumia. Näiden sijaan päiväkotien piha-alueille on koottu toimintapisteitä ja taidenäyttelyjä, joihin perheet ovat voineet tutustua varhaiskasvatuspäivän jälkeen.

Lapsen kehityksen ja oppimisen moniammatillista yhteistyötä on tehty eri toimijoiden kanssa lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi (neuvola, terapeutit, sosiaali- ja terveyspalvelut, kulttuuritoimi, koulut, seurakunta).

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen kouluissa

Oppilaat ja arkityö ala-asteella

- turvallinen fyysinen oppimisympäristö,
- Kiva-tunnit, koulukiusaamisen puuttuminen matalalla kynnyksellä,
- mok-viikot
- Kirjavinkkauksia kirjaston toimesta
- Koulupoliisin vierailu 4:s luokkalaisille
- arvotyö,

Oppilashuolto

- koulujen oppilashuoltoryhmien toiminta
- kuraattorin tunnit, tunne- ja kaveritaidot

Kerhot:

- kuvataidekerho, tekninen kerho, tyttöjen ja poikien liikuntakerho, lautapelikerho

Tapahtumat:

- marjapäivä, luontopäivä
- laskiaistapahtuma, talviliikuntapäivä, uimahallikäynnit, kevätretket (korona huomioon ottaen)
- Team Rynkeby -tempaus
- Tonnin tempaus hiihto/kävely tapahtuma
- Olympialaiset,
- Talent,
- Käden taidot näyttely; Iloa, valoa ja onnen kuvia ikkunoissa ja lasikäytävillä toukokuu 2021 myös perheille avoin.
- Virtuaaliset TaikaPetteri vierailut toukokuussa 2021.

Oppilaskunta:

- oppilaskunnan hallituksen jäsenet valittu äänestämällä
- jäsenet tuoneet aktiivisesti ideoita mitä voidaan tehdä
- erilaisia tempauksia: jouluovitapahtuma, ystävänäpäiväovi tervehdykset, luistelukisat, oppilaskunnan edustus ruokalapalaverissa

Hankkeet Kuulammen tekstissä

Oppilaat ja arkityö yläasteella:

- KiVa -tunnit 4krt/ lukuvuosi 7. luokkalaisille, joissa keskitytty mm. ryhmäytymiseen, kiusaamisen taustoihin, tunnistamiseen ja puuttumiseen.
- 8. ja 9. luokkalaisilla erityisenä painopistealueena yksinäisyyden torjuminen ja kunnioittava kohtaaminen. Aiheeseen keskittyvät luokanohjaajatunnit syksyllä 16.10.2020 ja keväällä 5.2.2021
- Unelmien koulupäivä 16.10.2020: Oppilaiden itse suunnittelema koulupäivä.
- Kodin ja koulun välinen yhteistyö: lapset puheeksi keskustelut (7.lk), vanhempainvartit (8.lk) ja kehityskeskustelut (9.lk). Tiivis yhteistyö kotikoulu -foorumin kanssa ja foorumin tapahtumista tiedottaminen. 7. luokkien vanhempien ryhmäytymisiltat 15.9.2020 ja valinnaisainevanhempainilta 4.2.2021 (etä). Tulevien 7. luokkien vanhempien 4.5.2021 (etä) ja 9.lk yhteishakuvanhempainilta 2.12.2020 (etä).
- MOK (monialaiset oppimiskokonaisuudet) 7. luokilla aaltoliike, 8.lk terveellinen elämä ja 9.lk työelämä
- Kerhot: herkkukerho, bändikerho ja jumppakerho (jäivät tauolle koronarajoitusten ajaksi). Sählykerhoihin ei tullut tarpeeksi osallistujia.

- Erilaisten teemojen ja projektien toteutus arjessa esim. Uutisten viikko 1-5.2.2021.
- Turvallisuuskävely oppilaille järjestetään joka syksy ja poistumisharjoituksia pidetään kaksi kertaa lukuvuodessa.
- Liikuntapäivä 1.6.2021
- Kaikkia oppilaita on osallistutettu mm. päivätyökeräyksen kohteen valinnassa (äänestys), koulun sääntöjen uudistamisessa ja unelmien koulupäivän suunnittelussa. Oppilaat ovat vastanneet useisiin kunnan ja muiden toimijoiden kyselyihin ja 8. ja 9. luokkalaiset osallistuivat THL:n kouluterveyskyselyyn.

Vierailijoita ja vierailuja mm.

- Harrastusinfo 28.8.2020, jossa mm. urheiluseurat, vapaa-aikatoimi ja 4H kävivät kertomassa harrastusmahdollisuuksista.
- Yrittäjyysluokka osallistui yrittäjyysjuoksuun 8.9.2020
- 8. luokkien NouHätä -turvataitokampanja ja alkusammutuskoulutus keväällä.
- 8. luokkien Monimuotoinen metsä -päivä yhteistyössä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa syksyllä
- 8. luokkien Taidetestaaja-reissut Oulun Taidemuseolle.
- Päihdekasvatus: etsivä nuorisotyöntekijän pitämä oppitunti 7. luokkalaisille ja räppäri Sanan päihdeaiheinen luento etänä 5.11.2020. Illalla huoltajille etänä Sanan luento.
- 9. luokkien yrityskylävierailut vko 7.
- Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisia vierailijoita mm.: kirjailija Magdalena Hai 2.12.2020 ja Onnen manifesti 29.4.2021. Kulttuuripäivä 2.6.2021.
- Historian syventävien vierailu kirjastolle vko 45
- Yhteistyö seurakunnan kanssa mm. aamunavaukset erikseen joka luokka-asteelle ajankohtaisesta temasta
- Ajokortti työelämään -koulutus 9. luokille 18.5.2021
- Johtava lääkäri kävi kertomassa kaikille oppilaille koronasta ja vaadituista suojaustoimenpiteistä 9.2.2021
- Poliisin vierailu kaikille luokille 6.4.2021
- Koronatilanteen vuoksi peruuntui mm. 9.lk teatteripäivä 29.9. ja 6.10.2020 ja useampia vierailuja (esim. luokkaretket ja 7.lk lintu- ja kulttuuriretki), perunamarkkinoille osallistuminen ja joitakin vanhempainiltoja. Kevääksi oli suunniteltu nk. päihdekävely huoltajille, mikä jäi pandemian takia.
- Liikenneturvan virtuaalivierailu (mopoilusta) jopoluokka
- Jopoluokan vierailut ja leirikoulu peruuntuivat koronan takia.

Tukioppilaat:

- Ryhmäytymispäivä seiskoille Liisanlinnassa (27.8.2020)
- Tapahtumia: koulurauhan julistus (26.8.2020), ökötytys salissa, jouluihin kummitunti seiskoille (16.12.2020), ystävyysviikon päivittäiset tempaukset, välituntibingo, vanhusten pääsiäismunien piilotus ja muita pääsiäisyllätyksiä.
- Tukioppilaat kävivät pitämässä oppitunnin 6.luokkalaisille kiusaamisesta Rantaroustissa.
- Tukioppilaiden ja luottamusoppilaiden retki Ouluun (31.5.2021).

Oppilaskunta:

- luottamusoppilaat ja oppilaskunnan hallituksen jäsenet on valittu äänestyksellä
- Yleiskokouksessa oppilaat saivat esittää toiveita ja ideoita (26.8.2020)
- Erilaisia tempauksia ja kilpailuja: jätteenkäyttöskampanja (vko 46), SmokeFree (päihdeettömyys), turnaukset (mm. norsupallo), leikkimieliset luokkakisat, Awards-gaala (3.6.2021), teemaviikko & pukeutumiskilpailut (vko 42), jouluihin piirustuskilpailu, lumiveistoskilpailu, joulujuhlan terveiset ja visa.
- Päivätyökeräys (14.5.2021)

Oppilashuolto:

Kouluterveydenhuolto: 8. ja 9.luokkalaisten terveystarkastukset toteutuivat suunnitellusti, mutta 7. luokan terveystarkastukset jäivät tekemättä koronatilanteen takia. Kouluterveydenhoitaja oli useasti tartuntatautivastaanotolla ja koronarokotuksissa terveyskeskuksessa, joten vastaanottoa koululla oli normaalia paljon vähemmän. Laajaan terveystarkastukseen kuuluvat MOVE-mittaukset tuleville 8. luokkalaisille järjestettiin viikolla 21.

Yhteisöllinen moniammatillinen oppilashuoltoryhmä kokoontui säännöllisesti.

- Oppilaiden kuuleminen 19.11.2020.
- Oppilashuoltoryhmää työllisti erityisesti mielenterveyteen ja jaksamiseen liittyvät asiat. Poissaolot lisääntyivät merkittävästi sekä koronan että yleistyneen epämääräisen ahdistuneisuuden vuoksi. Päihde- ja lääkekokeilut näkyivät pienellä osalla oppilaista avoimempina ja myönteisenä suhtautumisena. Huume-epäilyjä ja testaukseen

ohjauksia oli edellisiä lukukausia enemmän.

- Koulutsempari Eeva Ylitalo aloitti toimintansa koulunkäynnin tukea (mm. poissaolojen vuoksi) tarvitsevien oppilaiden parissa, noin 7h/vko

Hankkeet:

1. Tutorit arjessa ja alueellinen tutorhanke

- Tutoropettajat ovat ohjeistaneet opettajia sähköisiin oppimisympäristöihin liittyen. Lisäksi tutoropettajat ovat olleet mukana koulun kehittämistyössä, ops-työssä (etenkin arviointi) ja eriyttämisen suunnittelun tukemistyössä lukuvuoden aikana.
- Alueellisen tutorhankkeen toiminta on koronan vuoksi ollut haastavampaa kokoontumiskieltojen vuoksi. Toimintaa on kuitenkin toteutettu etänä tapaamisten ja koulutusten muodossa. Toimintaa kuntatasolla on koordinoanut kunnan tutor-koordinaattori.
- Koulun kerhotoiminnan tukeminen
- Koulujen kerhot olivat tauolla koronan ajan ja sähkökerhoihin ei saatu tarpeeksi osallistujia syksyllä.

2. Erasmus+ KA1 -liikkuvuushanke

- Erasmus+ KA1 opettajien -liikkuvuushankkeen opettajien liikkuvuudet peruuntuivat koronatilanteen takia. Hankkeelle on haettu ja saatu jatkoa.

3. HINKU ja 50/50-hanke

- 50/50 -hankkeessa on toteutettu erilaisia tempauksia esim. aineeton joululahja, valotapahtuma talvella ja luontovalokuvakilpailu

4. Lukeva kunta -hanke

- Tyrnävän pääkirjaston kanssa on jatkettu hyvää yhteistyötä. Seitsemäsluokkalaisten ovat tutustuneet pääkirjastoon ja kirjaston aineistoon etäyhteydellä. Kahdeksansille luokille on järjestetty kirjavinkkausta. Vinkkaajana on toiminut hanketyöntekijä.
- Lukutunteja järjestetään äidinkielenä säännöllisesti, erityisesti kahdeksaluokkalaisten äidinkielen tunneilla.
- Osallistuimme 8.9.2020 valtakunnalliseen Read hour -tempaukseen, jonka suojelijana toimi tasavallan presidentti Sauli Niinistö.
- Kirjailija Magdalena Hai vieraili etänä koulussa 2.12.2020 innostamassa oppilaita lukemaan.
- 2.6.2021 järjestettiin kulttuuritapahtuma, jonka aiheena on sana. Tapahtuman tavoitteena on lukemaan innostaminen. Vierailijoina tapahtumassa ovat etäyhteydellä kirjailijat Salla Simukka ja Siri Kolu.

5. Liikkuva kunta -hanke

- Liikkuva kunta -hankkeen puolesta oppilaskunta ja tukioppilaat ovat järjestäneet erilaisia välituntitunauksia ym.
- Henkilökunnan TYKY-liikunta ovat vähentyneet koronan vuoksi. Vain sauvakävely on toteutunut.

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen sosiaali- ja terveyspalveluissa

Sosiaali- ja terveysosasto on osallistunut aktiivisesti käynnissä olevaan maakunnan soteorganisaatioiden yhteiseen integraatiohankkeeseen (POPsoite) ja soteuudistuksen valmisteluun samalla kehittäen rajapintapalveluja yhteisesti hyvinvointiosaston kanssa. Kuntalaisten hyvinvointitietoisuutta tuetaan asiakaskontakteissa niin, että kuntalaisella on riittävästi tietoa terveellisistä elintavoista ja niihin vaikuttavista tekijöistä ja niiden vaikutuksista siten, että hänen on mahdollista tehdä terveyttä edistäviä valintoja. Toimenpiteinä ovat mm. elintapojen puheeksi otto ja elintapaohjaus terveyspalveluissa. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikkö organisoii koulutuksia ja yhteistyötä elintapaohjaukseen liittyen.

Terveyspalveluiden ja sosiaalipalveluiden yhteistyötä on kehitetty sopimalla käytänteistä, miten perheitä saadaan tarvittaessa tuettua nopeasti. Kuntalaisaloitteen pohjalta aloitettiin lastenneuvolatoiminnan järjestäminen Temmeksen lisäksi Murrossa syyskuussa 2020. Perheiden ja vanhemmuuden tuen tarve on edelleen kasvanut. Sosiaalipalveluissa pilotoidaan syksyn 2021 aikana vauvaperheille tarkoitettua vertaisryhmätoimintaa. Lisäksi ryhmätoimintaa järjestettiin nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi.

Kevästä 2020 alkaen sosiaali- ja mutta erityisesti terveyspalveluissa on merkittävänä tehtävänä ollut koronaepidemian hoitaminen. Terveyspalveluissa on siirretty henkilöstöresurssia tartuntatautivastaanotolle, näytteidenottoon, tartuntojen jäljittämiseen ja rokotuksiin. Rokotuksia varten perustettiin erillinen puhelinlinja. Sosiaali- ja terveyspalveluiden ryhmätoimintoja on käynnistetty asteittain koronatilanteen niin salliessa. Kuntalaisia tiedotetaan

koronatilanteeseen liittyvistä asioista ajantasaisesti.

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden henkilöstö on työ- ja elinkeinosuunnittelijan ja elinvoimatoimen toimijoiden ohella ollut hyvinvointitapahtumien pääjärjestäjä. Yhdessä tekemistä, liikuntatarjonnan esittelyä, valoa talven keskelle ja kulttuurisia sisältöjä verkkoalustalla sisältäneet viisi hyvinvointitapahtumaa toimintakaudella 2020-2021 lisäsivät osallisuuden kokemuksia sekä edistivät kulttuuria. Tapahtumilla saatiin uusia yleisöjä, tavoitettiin uusia kohderyhmiä.

Koronapandemian aiheuttamat sulut ja rajoitukset tosin peruuttivat kymmeniä tapahtumia. Hyvinvointitapahtumiksi voitaisiin laskea lähes kaikki kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden järjestämät tapahtumat, joko kunnan tai yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa järjestetyt, joita toimintakaudella 2020-2021 toteutui siis vain noin 40 kpl.

Kirjastolaki velvoittaa kunnan järjestämään osallistumisen, elinikäisen oppimisen ja kulttuurin kokemisenkin mahdollisuuksia kirjastoissa. Tyrnävän kirjastoissa onkin toimintavuonna 2020-2021 järjestetty erilaisia tapahtumia, koulutuksia, tarjottu tiloja yhteisöille kokoontumiseen ja juhlimiseenkin. Korona-pandemia tosin sulki kirjastot joko kokonaan tai rajoitti toimintaa suuresti toimintakaudella 2020-2021. Sulkuaikana kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tarjosi kuitenkin sisältöjä verkkoympäristössä, kiitellyimpänä tenori Jyrki Anttilan äitienpäiväkonsertti toukokuussa 2021.

Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisia käyntejä on suuntautunut niin kirjastoihin kuin muihin kulttuurilaitoksiin ja -kohteisiin niin Tyrnävällä kuin, maakunnan keskukseenkin. Tosin kulttuurilaitoskäynneistäkin osa peruuntui koronapandemian vuoksi. Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen on ajankohtaista toiminta-aikana 2021-2022. Kulttuuritoimi on mukana järjestämässä suurta osaa kunnan tapahtumista. Lisäksi kulttuuritoimi koordinoi kulttuurikasvatussuunnitelman päivitystä, Oulu2026-kulttuuripääkaupunkihankkeeseen osallistumista ja on mukana erilaisissa matkailun edistämiseen liittyvissä toimenpiteissä sekä Nahkurin peruskorjaushankkeen valmistelu- ja edistämistyössä.

Kirjastopalvelut

Kirjastolaki velvoittaa kunnan järjestämään osallistumisen, elinikäisen oppimisen ja kulttuurin kokemisenkin mahdollisuuksia kirjastoissa. Koronarajoitukset vaikuttivat kuitenkin Tyrnävän kirjastojen toimintaa toimivuonna 2020-2021 ja kirjastoissa oli kävijärajoituksia joulukuusta 2020 toukokuulle 2021. Tuona aikana ei suuria yleisötapahtumia tai kokoontumisia voitu järjestää. Kirjastot palvelivat muutoin lähes normaalisti ja monia tapahtumia järjestettiin virtuaalisesti.

Lukeva kunta -ohjelman tiimoilta kokoonnuttii lokakuussa 2020 eri alojen kumppaneiden kanssa pohtimaan toimenpiteitä lukemisen edistämiseksi Tyrnävän kunnassa tulevana toimivuonna, seuraava kokous järjestetään syksyllä 2021.

"Kirjailijavierailuille lukuinto lakeuden lapsille ja nuorille" -hankkeen puitteissa järjestettiin virtuaalisia kirjailijavierailuja. Ensimmäinen joulukuussa 2020 7.-8.lk oppilaille, vierailijana kirjailija Magdalena Hai ja toinen huhtikuussa 2021 3.-4. lk. oppilaille, vierailijana kirjailija Veera Salmi.

"Toimintamallit kuntoon" -hankkeessa on tavoitteen mukaisesti valmisteltu kaikki koululuokat kattava Kirjastopolku, joka on myös lisätty kunnan opetussuunnitelman liitteeksi. Hankkeen aikana on tehty lastenneuvolan kanssa yhteistyössä Satupassi, joka on suunnattu 4-5 vuotiaalle ja heidän vanhemmilleen. Lukutunnit vanhuksille ovat myös olleet kokeilussa ja tähän toimintaan on yhteistyökummaniksi tulossa seurakunta. Hankkeen puitteissa järjestettiin heinäkuussa hyvää palautetta saaneet Runopolut Tyrnävän eri kylille.

"Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen lukemisen kulttuurin ja lukutaidon vahvistaminen Tyrnävän kunnassa" -hankkeessa järjestettiin helmi-toukokuussa satutuokioita Tyrnävän kunnan Youtube-kanavan kautta sekä kirjavinkkaustuokioita etänä kaikille Tyrnävän 1.luokkalaisille. Varhaiskasvatuksen henkilöstölle järjestettiin "Lukemisen tärkeys ja lukutaidon tukeminen varhaiskasvatuksessa" -luento. Touko-kesäkuussa Meijerialueen puistossa oli nähtävillä Satupolku. Toukokuussa järjestettiin myös satutuokiot esikoululaisille teemana koulun aloitus.

Perhepäivähoitajien tiistait olivat myös katkolla koronarajoitusten vuoksi, mutta tilalle järjestettiin kunnan Youtube-kanavalla Sointupajan muskarivideot: Ystävä -muskari (helmikuussa) ja Kevät -muskari (maaliskuussa).

Nuorisopalvelut:

Perusnuorisotyössä kohdattiin suurin osa perusnuorisotyön piirissä olevista kuntalaisista. Nuorisotyötä toteutettiin nuorisotilatoiminnan, koulunuorisotyön, erilaisten tapahtumien, aktiviteettien, retkien, ohjaus- ja neuvontatyön, jalkautuvan nuorisotyön sekä verkkonuorisotyön keinoin. Joulukuun (2020) ja tammikuun (2021) nuorisotilatoiminta oli keskeytettyä koronatilanteen vuoksi. Sinä aikana kuitenkin toteutettiin jalkautuvaa nuorisotyötä ja verkkonuorisotyötä.

Nuorisotilatoimintaa toteutettiin kolmessa eri taajamassa (Kirkonkylä, Murto ja Temmes), joissa kohtaamisia oli yhteensä 1315.

Tammikuussa 2021 aloitimme Nuorisotyötä yhteisöllisessä ympäristössä nimisen hankkeen, jonka hanketyöntekijä toimi osittain perusnuorisotyön parissa sekä Kuulammen koululla. Hanketyöntekijä oli Kuulammen koululla kevään aikana 1–3 päivänä viikossa (yht. n. 50 kertaa) ja kohtaamisia oli päivää kohden keskimäärin noin 20 kpl.

Kansainvälisyystoiminnan edistämiseksi Tyrnävän kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut on yhdessä Nousevan Rannikkoseudun kanssa hakenut EU-hanketta vapaaehtoisten Solidaarisuusjoukkojen osallistujien saamiseksi vapaaehtoistyöhön Tyrnävälle. Hanke on saanut myönteisen päätöksen, ja vapaaehtoiset eurooppalaiset nuoret saapuvat Tyrnävälle syyskuussa 2021.

Nuorille tarjottiin vaikuttamisen mahdollisuuksia. Tyrnävän historian toisen nuorisovaltuuston toimintakausi on päättymässä ja uudet nuorisovaalit järjestetään syksyllä 2021. Tyrnävän nuorisovaltuustolla on edustajat myös Pohjois-Pohjanmaan maakunnallisessa nuorisovaltuustossa. Pohjois-Pohjanmaan nuorisovaltuuston ensimmäistä toimintakautta tukee POPNUVA - nuoret osallisiksi ja vaikuttajiksi -hanke, jota hallinnoi Pohjois-Pohjanmaan liitto ja toteuttaa Tyrnävän kunta.

Etsivä nuorisotyö tavoitti elokuun 2020 ja elokuun 2021 välillä noin 40 nuorta, jotka ovat tarvinneet ohjausta ja neuvontaa eri palveluiden piiriin. Nuoret tarvitsivat tukea sekä ohjausta erilaisissa opiskeluun, työllisyyteen ja elämäntaitoihin liittyvissä asioissa. Nuorten tavoittaminen korona-aikana on jonkin verran vaikeutunut. Nuoria on tavattu etsivän toimistolla, sekä eri sovelluksia käyttäen (mm. discord.) Keväällä 2020 koronaepidemian vuoksi lopetetut kahvistuokit Kuulammen koululla jatkuivat piha-alueella syksyllä satunnaisesti. Tiedottamista on jatkettu etsivän toimesta sosiaalisen median kautta. Syksyllä 2020 tiedottamisen osalta korostui vahvasti nuorten päihteidenkäyttöön liittyvä problematiikka. Yhteistyötä on jatkettu aikuissosiaalityön, työpajan, työ- ja elinkeinosuunnittelijan, nuorisotyön, mielenterveyspalveluiden sekä oppilaitosten kanssa. Matalan kynnyksen toiminnat (Koivula-kahvit ja liikuntavuoro) on saatu juurrutettua toimintaan kohtuullisen hyvin. Jalkautuvaa työtä on lisätty ja tullaan lisäämään nuorten tavoittamiseksi ja toiminnan tunnetuksi tekemiseksi.

Sivistys- ja hyvinvointiosaston alaisuudessa toimivat nuorten työpaja ja starttipaja ovat valmentaneet kuluneen 2021 aikana tähän mennessä 22 nuorta. Toimintaan osallistuneet nuoret ovat työmarkkinoiden, sekä opiskelun suhteen haasteellisessa elämäntilanteessa. Heille järjestetyllä toiminnalla on tuettu heidän itsetuntonsa, sekä elämänhallintaan liittyvien tietojen ja taitojen kehittymistä. Toiminnan kautta työpajalaiset ovat löytäneet omia kykyjään ja vahvuuksiaan, jolloin heidän motivaationsa omaan elämäänsä ja tulevaisuuteensa ovat kasvaneet.

Tähän saakka toiminnassa mukana olleista nuorista tutkintotavoitteiseen opiskeluun on sijoittunut kaksi nuorta. Valmentavaan koulutukseen yksi nuori, työllistävään koulutukseen yksi nuori, työelämään yksi nuori. omilleen toiselle paikkakunnalle on muuttanut kaksi nuorta. Kaksi nuorista on opiskellut työpajan aikana. Työkokeilussa on ollut yksi nuori ja ammatillisessa kuntoutusselvityksessä on ollut kaksi nuorta. Yksi nuorista on siirtynyt muihin palveluihin ja loput ovat jatkaneet pajalla. Arvion mukaan vuoden loppuun mennessä nuoria on ollut toiminnassamme 25 henkilöä.

Työpajalaisten toimintakyvyn kehittymisen seurannan tukena on käytössä kykyviisari-työkalu. Kaikki pajajakson päättäneet nuoret ovat täyttäneet valtakunnallisesti yhtenäisen sosiaalisen vahvistamisen kyselyn, jonka tulosten perusteella Tyrnävän pajan toiminta on kiitettävällä tasolla.

Liikuntapalvelut

Liikuntatoimen yhteistyö

Liikuntatoimi on tehnyt yhteistyötä mm. Pohjois-Suomen liikunnan, nuorisoi-, kulttuuri-, sosiaali- ja ympäristöosaston kanssa sekä urheiluseurojen, kansalaisopiston, 4H:n, MML:n, kyläyhdistyksien, Lakeuden Palveluyhdistyksen, seurakunnan, Tyrnävän yrittäjien ja eri yritysten kanssa järjestämällä urheilukouluja, erilaisia tapahtumia, pelivuoroja ja seuratapaamisia sekä ohjattua liikuntaa.

Tyrnävän kunnalla on oma Liikkuva kunta -ohjelma. Liikuntatoimi/hyvinvointitiimi on mukana yhdistyksistä hyvinvointihankkeessa 2020-2021 sekä Vertaistervarit -hankkeessa.

Hyvinvointitapahtumia järjestetään/ järjestetty/kunta ollut mukana:

- Pysyvä muutos pienryhmävalmennus 12 krt 24.1-10.4.2021 etänä (yhteistyössä Moving Tyrnävä)
- Kunnan mummola -tapahtuma Temmeksellä ja kirkonkylällä 18.11.2020. Puristusvoima- ja tasapainomittauksia 14kpl:ta sekä liikuntaneuvontaa 14 krt
- Perhe-elokuva tapahtuma 3.10.2020 (yhteistyössä MLL)

- Lasten teatteri Laulava karhu 27.9.2020 (yhteistyössä kulttuuritoimi ja Hiutale)
- Frisbee golf kunnanmestaruuskisat 5.9.2020
- Tour de kids pyöräilytapahtuma 15.8.2020
- Muista Hyvinvointisi! -kiertue 24.8.2021 (yhteistyössä Pohjois-pohjanmaan liikunta ja urheilu ry)
- Kunnan mummola -tapahtuma 24.8.2021 kirkonkylällä: inbody-mittauksia noin 30kpl:ta, puristusvoima- ja tasapainomittauksia 22kpl:ta sekä liikuntaneuvontaa /palautetta 22kpl:ta.
- Yleisurheilun kunnanmestaruuskisat 24.8.2021

Kesän 2021 urheilu- ja uimakoulut toteutuivat suunnitellusti. Pesäpallokerho on kerran viikossa ja yleisurheilukoulut 2 krt viikossa, jonka järjestää Limingan Niittomiehet. Jalkapallokoulu 2 krt viikossa toteutui kesäkuun ajan.

Senioreiden voima ja tasapaino ryhmiä syyskuusta 2020- toukokuun loppuun 2021 ollut 4krt viikossa korona tilanteen salliessa ja kesällä 2 krt viikossa kesäkuun ajan. Yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa on yli 65-vuotiaille uimahallikortti (55€/vuosi) Kempeleen Zimmariin.

Liikuntaryhmien tarjonta eri ikäryhmille on hyvä. Liikuntaneuvontaa on annettu aina tarvittaessa. Kunnan omia Liikkuva aikuinen (KKI) ryhmiä 6 / vko, muiden toimijoiden järjestämiä aikuisten ryhmiä 31/vko ja lasten ryhmiä 36/vko.

Tyrnävän seuratoiminta vuonna 2020

Avustuksien tuella seurat järjestivät 2020 yhteensä 1936 harjoitusta, joihin osallistui 23601 henkeä.

Seura	Juniorit osallistujat	Juniorit harjoitukset	Aikuiset harjoitukset	Aikuiset osallistujat	Yhteensä Harjoitukset	Yhteensä Osallistujat
TyTe	6 791	666	365	3 520	1 031	10 311
TyPs	9 167	445	43	686	488	9853
Taru			66	570	66	570
Moving			14	98	14	98
Tyrkky	1 482	153	184	1 239	337	2 721
Yht.	17 488	1264	672	6 113	1 936	23 601

Liikuntahallien vapaa-ajan käytön kävijämäärät vuonna 2020

Liikuntahalli (Rantarousti)	11 048
Liikuntahalli (Kuulampi)	12 523
Liikuntahallin kuntosali (Kuulampi)	4 173
Liikuntahallin peilisali	1 656
Murron Sali	7 026
Kirkkomännikön Sali	8 330
Temmeksen Sali	3 206
Temmeksen kuntosali	846
Toukovakan Sali	1 035

Liikuntatoimen taloudellinen avustustoiminta vuonna 2020

Seura	Perusavustus	Kohdeavustus	Yhteensä
Tyrnävän Tempaus	4 150 €	1 611 €	5 761 €
Tyrnävän Palloseura	2 450 €	1 555,5 €	4 005,5 €

Temmeksen Taru	500 €		500 €
Tyrkky	1 750 €	992 €	2 742 €
Tyrnävän darst Club	250 €		250 €
Tyrnävän koiraharrastajat	450 €	-	450 €
Tyrnävän hevosjalostusyhdistys	450 €		450 €
Yhteensä	10 000 €	4 158,5 €	14 158,5 €

Kunnan henkilöstön hyvinvoinnin kehittäminen

Kunnan tehtävinä ovat yhä enemmän hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen sekä elinvoimaisuus, jolloin edellytyksenä on kyky uudistua ja uudistaa toimintoja verkostomaiseen, vuorovaikutteiseen ja osallistavaan suuntaan. Johtamisen ja esimiestyön merkitys korostuu entisestään.

Tyrnävän kunnassa esimiehille järjestetään esihenkilöinfo kuukausittain. Työpaikkakokoukset pidetään kaikissa yksiköissä säännöllisesti. Kehityskeskustelut toteutetaan vuosittain. Tyrnävän kunnassa toteutetaan henkilöstökysely joka toinen vuosi. Henkilöstökyselyn tuloksia hyödynnetään esimiestyössä ja johtamisessa tavoitteena työhyvinvoinnin parantaminen ja toiminnan kehittäminen. Henkilöstökyselyn tulokset käydään läpi koko henkilöstön kanssa ja tulosten pohjalta määritetään keskeisimpiä kehittämiskohteita. Vuoden 2019 henkilöstökyselyssä yhdeksi keskeiseksi kehittämiskohteeksi nousi stressitilanteiden, työtahdin sekä työn kuormittavuuden huomioiminen, stressaavien kausien jälkeen mahdollisuus palautumiseen. Tämän pohjalta työnantaja yhdessä henkilöstön edustajien kanssa on suunnitellut työhyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä ja tekoja. Henkilöstölle tarjotaan liikunta- ja kulttuuriseteleitä omaehtoisen työkyvyn ylläpitämiseen sekä mahdollisuus työyhteisön virkistyspäivään vuosittain. Henkilöstölle järjestetään mahdollisuuksien mukaan yhteisiä tapahtumia. Tyrnävän kunnassa ovat käytössä seuraavat työhyvinvointia ja työkykyä tukevat toimintamallit:

- Varhaisen tuen toimintatapa
- Tyrnävän kunnan henkisen väkivallan, epäasiallisen käytöksen, työssä kiusaamisen ja syrjinnän estämisen toimintaohje
- Toimintaohje väkivallan uhkatilanteisiin ja yksin työskentelyyn
- Työpaikan päihdetoimintaohje
- Sisäilmaopas
- Etätyöohje

Työterveyshuollon kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Työterveyshuollon toimijan vaihduttua uudistetaan myös toimintamalleja ja työkaluja yhteistyön tueksi.

Hyvinvoinnin edistäminen Tyrnävän seurakunnassa

Tyrnävän seurakuntaan kuului vuoden 2020 lopussa 5650 jäsentä, eli 85,5 % tyrnäväläisistä oli seurakunnan jäsenenä. Tyrnävän seurakunta palvelee seurakuntalaisia koko kunnan alueella. Toimitiloja seurakunnalla on kuntakeskuksen lisäksi Murrossa ja Temmeksellä sekä Kolmikannassa sijaitseva kesäkotina. Työntekijöitä seurakunnalla oli vuoden lopussa 18 henkilöä. Seurakunnan toimintaa suunnataan kaikenikäisille, mutta omassa erityisasemassaan ovat lapset ja nuoret sekä heidän perheensä johtuen seurakunnan ja kunnan nuoresta ikärakenteesta. Diakoniatyöllä seurakunta vastaa ihmisten avuntarpeeseen, olipa kyseessä aineellinen tai henkinen apu. Seurakunnan työn ydintä on jumalanpalveluselämä, jonka kautta tuodaan kristillinen sanoma läsnä olevaksi niin arjessa kuin juhlassa, niin ilon kuin surun hetkinä. Tyrnävän seurakunnan työnäköynä on olla avoinna oleva yhteisö, joka kutsuu mukaan ja toisaalta, kun Tyrnävällä jotain tapahtuu, niin seurakunta haluaa olla siellä läsnä. Tyrnävän seurakunta haluaa toimia yhteistyössä niin Tyrnävän kunnan kuin kaikkien paikkakunnalla toimivien ihmisten parissa työtä tekevien yhteisöjen kanssa. Seurakunta ei ole vain rakennuksia ja viranhaltijoita, vaan se on kaikkien jäsentensä muodostama yhteisö, jolloin sillä on oma huomattava merkityksensä tyrnäväläisten hyvinvoinnissa.

Kuluneen vuoden aikana koropandemia haastanut edellisen toimintakauden tapaan kaikkia kunnan toimijoita. Seurakunta on vastannut koronan tuomiin haasteisiin mukauttamalla toimintaa annettujen viranomaisohjeiden mukaisesti, kuitenkin niin, että seurakunnan perustehtävää on voitu toteuttaa poikkeusoloissa. Poikkeusoloissa erityisen merkityksellistä ihmisille on ollut diakoninen avustustyö sekä kirkollisten toimitusten ja jumalanpalveluselämän toteutuminen.

Hyvinvoinnin edistäminen yhdistyksissä

Yhdistykset toimivat kunnan kumppanina ja ovat tärkeä osa kunnan hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen työtä. Yhdistykset järjestävät kuntalaisille mm. kerho- ja vertaistoimintaa, liikuntapalveluja, kulttuuritoimintaa, tapahtumia ja tilaisuuksia ja tukevat näin kunnan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Paikalliset yhdistykset laativat yhdessä Tyrnävän kunnan ja Pohjois-Pohjanmaan järjestö rakenne -hankkeen kanssa yhteistyöasiakirjan vuonna 2020, jossa luodaan selkeät pelisäännöt ja ohjeet mm. järjestöavustuksille ja tilojen käytölle.

Alla on kuvattuna muutamien yhdistysten toimintaa vuosilta 2019 - 2020.

Tyrnävän palloseura

Tyrnävän palloseuran toiminta-ajatuksena on tarjota lapsille ja nuorille matalan kynnyksen liikunnallista harrastustoimintaa.

Toimintamme painottuu vuoden ympäri aktiivisesti järjestettävään salibandyyn. Järjestimme kesällä jalkapallokoulun ja salibandyleirit.

Jalkapallokouluun osallistui yhteensä 39 lasta ja salibandyleirin ensimmäiselle viikolle osallistui 32 lasta ja toiselle leiriviikolle 23.

Tällä hetkellä lapsia ja nuoria on toiminnassa mukana noin 160 ja ohjaus sekä valmennus toimii täysin vapaaehtoisvoimin.

Miesten salibandyjoukkue pelaa 4.divaria ja naiset pelaavat höntsäsarjaa lähikunnissa.

Seuramme on kasvanut ja kehittynyt viimeisten vuosien aikana. Osallistumme koulutuksiin ja verkostoidumme. Tyrnävän palloseurassa aloitti valmennustiimi, jonka tehtävänä tukea ja vahvistaa seuran valmennusta. Ohjaamme lapsia ja nuoria arvostamaan, kannustamaan ja kohtelevaan toinen toistaan suvaitsevaisesti.

Tyrnävän kirkonkylän kylätoimikunta

Syksy 2020

8.9. Puolukkaretki ryhmälle (eläkeläisiä tm mukaan innostuneita = ryhmä)

6.10 Limingan luontopolkuretki ryhmälle

15.10 Hyvinvointi-ilta Kivipirtti (keuhonhuoltoa ja kasvonaamioita, kitara musiikkia) yhteistyössä kunnan kanssa

3.11. taidemuseoretki ryhmälle

31.12 osallistuttiin uudenvuoden roihujan sytytykseen ja 1.1 siivoukseen

2021

19.1 Retki Suutarinjärvelle ryhmälle

Pienryhmä Peltolan kuntosalin aloitus tammikuussa - koko kevään

1.3 Yhteisöllinen jäätaideteos yhteistyössä kulttuurihiutaleen kanssa

26.3 nuotiohetki ryhmälle

20.4. Limingan luontopolku retki ryhmälle

6.5. Siivoustalkoiden järjestäminen - Kylä siistiksi päivään osallistuu runsaasti osallistujia lapsiperheistä ikäihmisiin

22.5 Koko perhe liikkuu päivä (osallistujia noin 40 h) Kotiseututalolla

8.6 yhteislauluillan kahvitusta & järjestelyjä yhteistyössä kunnan kanssa

13.7. Yhteislauluilta -"

19.7 Toritärskyn järjestäminen (tapahtumassa oli mm popuppi liikennepuisto, runonlausuntaa yms...)

10-11.8 suoatatiepartion apuna

27.8. ollaan mukana taiteidenyössä

Tyrnävän Mustavarikset ry

Koko perheen yhteiset aloitustulet elokuussa, mukana noin 60 hlö

Lokakuun alussa viikonlopun kalastusretki Puolangalle noin 30 hlö

Kummajaiset kotiseututeemalla partioperheille marraskuussa noin 50 hlö (tämä oli todella tykätty juttu ja uusitaan nyt syksyllä) Kierrettiin rasteja kirkonkylällä, museossa ja päätös oli kotiseututalolle

Joulunavauksessa mukana & lupauksenanto uusille partiolaisille

Retkitoimintaa mm linturetki Liminganlahdelle, retkiä omalle partiokämpälle, Markkuun luontopolulle, yms..

Rokuan vaellus toukokuussa, noin 30 osallistujaa & virkistys sen jälkeen kylpylään

Päätöstulet koko partiperheelle noin 60 hlö

osallistuttiin siivouspäivään toukokuussa isolla porukalla

Kerhotoimintaa ollut säännöllisesti, korona vienyt enemmän luontoon -mikä kuuluukin partioon

Markkuun kyläyhdistys ry

Markkuun kyläyhdistys toimii Markkuun entisessä koulukiinteistössä, joka mahdollistaa monipuolisen, yhteisöllisen ja sekä fyysistä että henkistä hyvinvointia edistävän toiminnan tarjoamisen niin kyläläisille kuin laajemminkin. Vuodesta 2013 alkaen kyläyhdistys on järjestänyt koulukiinteistöllä lasten ja nuorten kerhotoimintaa Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston avustuksella.

Lukuvuoden 2020–2021 aikana järjestettiin viikoittain lasten monitoimikerhoa. Osallistujille maksuton kerhotoiminta mahdollistaa kaikille kylän lapsille ohjatun harrastustoiminnan, johon suurella osalla lapsista on mahdollista kulkea kävellen tai pyörällä. Kaikille avoimia keuhonhuoltotunteja järjestettiin syyskaudella koulutetun personal trainerin vetämänä pientä maksua vastaan ja kevätlukukaudella etäjumppana hyödyntäen ilmaistallenteita koululle hankitun valkokankaan kautta. Koronatilanne rajoitti osin säännöllisen toiminnan järjestämistä.

Kyläyhdistyksen toteuttamassa Mahdollisuuksien Markkuu -investointihankkeessa parannettiin harrastus- ja liikuntamahdollisuuksia kunnostamalla ja kehittämällä Markkuun luontopolkua sekä ampumaradan uimapaikkaa ja sen ympäristöä. Sekä luontopolulla että uimapaikalla on vuosittain satoja käyttäjiä Tyrnävältä ja laajemminkin Oulun seudulta. Uimapaikan kehittämisestä on laadittu suunnitelma yhteistyössä kunnan kanssa. Syksyllä 2020 valmistuivat uudet opasteet luontopolulle ja viimeisteltiin luontopolun palvelurakenteita kuten levähdyspenkkejä ja pitkospuita, latu-urien merkkitolpat sekä kotalaavu uimapaalle. Koulukiinteistöllä sijaitseva Haltijapolku sai myös opasteet ja kolmannen toiminnallisen pisteen. Koulukiinteistön kehittämistä kuntalaisten hyvinvointia tukevaan toimintaan on suunniteltu yhteistyössä kunnan kanssa. Kiinteistölle on ideoitu myös esteetöntä tulipaikkaa koulun piha-alueelle, esteetöntä, lyhyttä luontopolkua koulun takametsään sekä jokitörmään rakennettavia kuntoportaita. Nämä kaikki toimenpiteet toteutuessaan olisivat kaikkien kuntalaisten käytössä ja edistäisivät merkittävästi kuntalaisten hyvinvointia.

Kyläyhdistys järjesti erilaisia hyvinvointia tukevia tapahtumia yhteistyökumppanien kanssa. Markkuun luontopolulla toteutettiin sieniretki syyskuussa 2020, alpakkaretki toukokuussa 2021, luonnonkukkien päivä kesäkuussa ja Tyrnävän runopolut -tapahtuma jalkautettiin luontopolulle heinäkuussa. Kesän 2021 kulttuuritapahtumina järjestettiin Markkuun koululla sarjakuvapiirtäjä ja kuvittaja Esa Holopaisen Neulaset jonossa ja muita kuvia -näyttely ja Galleria Conradin tiloissa kaiken kansan kulttuurikekkerit.

Temmeksen kyläyhdistys ry

Temmeksen kyläyhdistyksen toiminta jatkui koronan takia edelleen supistettuna. Monia tapahtumia jouduttiin perumaan. 1.5. pidettiin kuitenkin vappukoju kylätalo Wäinölässä. Yhdistys myi munkkeja ja simaa ja halukkaat pääsivät tutustumaan Wäinölään. Siltojen Temmes -tapahtuma järjestettiin 3.7. nyt jo kuudennen kerran. Lähtö oli Mäkelän sillalta Haurukylästä ja reitin pituus noin 10 kilometriä. Perillä Wäinölässä tarjottiin puffetista grillimakkaraa ja vohveleita.

Yhdistys osallistui kesällä järjestettyyn Tyrnävän runopolut -tapahtumaan. Temmeksellä runopolku kulki leikkipuistosta alikulkusillan kautta kirkolle. Kesällä Briitta Honka järjesti myös opastettuja kävelykierroksia kirkon ukolta taavetin kaupunkiin (kylätalo Wäinölään). Kävelykierroksen aikana tutustuttiin kylän elämään. Tarinat kertovat mm. tanssin rykkeestä, pajukerppuista, vikellyksestä ja ilmatähystämisestä. Mukaan mahtui myös ojelmuksen verran tietä, sillä Temmeksen kylä sijoittuu 4-tien molemmin puolin. Lisäksi kierroksilla jahkailtiin temmesläisten itsepäisyyttä ja omatahtoisuutta sekä talkoohenkeä nykypäivänä.

Loppukesästä yhdistyksen katse oli jo tiivistä Wäinölän avajaisissa. Wäinölästä on tarkoitus tulla koko kylän yhteinen kohtaamispaikka, jossa voidaan järjestää juhlien ja kokousten lisäksi kulttuuritoimintaa laidasta laitaan. Suunnitelmissa on ollut näyttelytoiminnan jatkaminen, elokuvaillat, lasten discot, käsityöpajat ja niin edelleen.

SPR Tyrnävän osasto

- Suomen Punainen Risti, SPR, auttaa onnettomuuksien ja kriisien sattuessa Suomessa ja maailmalla. Kannustamme ihmisiä pitämään huolta toisistaan ja turvallisuudestaan sekä asettumaan heikomman puolelle.
- Suomen Punainen Risti on Suomen valtion tunnustama julkisoikeudellinen yhdistys.
- Punaisen Ristin toimintaa ohjaa seitsemän perusperiaatetta: inhimillisuus, tasapuolisuus, puolueettomuus, riippumattomuus, vapaaehtoisuus, yleismaailmallisuus ja ykseys.

Järjestön paikallisosastot pyrkivät ylläpitämään valmiutta omalla paikkakunnallaan kouluttamalla ja harjoittelemalla muun muassa ensiavun, henkisen tuen ja ensihuollon tehtäviin kansalaisia ja omia toimintaryhmiään. Hälytysryhmien vapaaehtoiset auttavat ihmisiä pienissä ja isoissa onnettomuus- ja erityistilanteissa, kuten tulipaloissa ja kadonneiden etsinnässä. Merkittävä apu on osastojen antama suora tuki yksittäisille henkilöille tai perheille järjestön katastrofirahastosta, niin sanottu kotimaan apu. Myös läsnäolo ja henkinen tuki ovat tärkeä osa auttamista.

Toiminta Tyrnävän osastossa 3.8.2020-3.8.2021:

- Korona loi omat haasteensa toimintaamme ja vaikeutti kokoontumisia/tapaamisia/tapahtumien järjestämisiä.
- Osastomme toimintamuotoja ovat: ensiapuryhmä-, ystävä-, Vapepa-ensihuolto- sekä keräystoiminta.
- Ensiapuryhmämme kokoontui harjoittelemaan kuluvana aikana yhteensä 10 kertaa. Osa kokoontumisista pidettiin Teams -harjoitteena, korona kokoontumisrajoitusten vuoksi.
- Ensiapupäivystyksiä eri tapahtumissa Tyrnävällä ja ympäristökunnissa kertyi 12 kpl ja ensiapuryhmämme jäsenet olivat aktiivisesti auttamassa Oulun ja Limingan joukkorokotuksissa terveydenhuollon ammattilaisia.
- Ystävätoiminnassa olevat pitivät ystäviinsä yhteyttä puhelimitse ja tilanteen salliessa myös henkilökohtaisina käynteinä.
- Osastomme Vapepa(vapaaehtoinen pelastuspalvelu), ensihuolto ja henkisentuen aktiivit osallistuivat vuoden aikana useisiin etsintöihin ja muihin viranomaisilta tulleisiin hälytyksiin ja harjoituksiin.
- Koronan vuoksi nousi uusi auttamisen muoto eli asiointiapu. Vapaaehtoisemme kävivät kaupassa ja apteekissa erityisryhmiin kuuluville vaikeimpina aikoina.
- Vapaaehtoisemme osallistuivat aktiivisesti eri SPR:n ja Vapepan järjestämiin kokouksiin ja koulutuksiin Teamssillä/hybridinä ja livenä.
- Järjestimme vapaaehtoisillemme ja muille uusille asiasta kiinnostuneille Voimavarakahvilan. Tarkoituksena purkaa koronaan kokemus ja innostaa tuleviin vapaaehtoistehtäviin.
- Osallistuimme SPR:n Nälkäpäivä keräykseen lipas-keräämällä kuntakeskuksessa Katastrofirahastoon.
- Toimitimme kunnan sosiaalitoimeen Hyvä Joulumieli lahjakortteja jaettavaksi tarvitseville.
- Lahjoitimme yläkoulun NouHätä -terveystiedon ryhmälle stipendit.

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

- Koronaepidemian vaikutuksien tasaaminen kaikin mahdollisin toimenpitein
- Katse tulevaisuuden sote-keskuksessa ja hyvinvointialueuudistuksessa
- Osallisuus- ja järjestöyhteistyön vahvistaminen
- Digitaalisuus palveluissa
- Perheiden ja vanhemmuuden tukeminen
- Lasten hyvinvointi

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2022

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen- työryhmä 4 krt/ v
- Koronavaikutusten tasaaminen poikkihallinnollisesti kaikilla toimialoilla
- Työllistymistä edistävissä palveluissa kehitetään uudentyyppisiä palveluja ja tehostetaan palvelumalleja
- Sähköisen perhekeskusmallin kehittäminen, vanhemmuuden ja parisuhteen tukipalvelujen lisääminen
- Perheiden ja vanhemmuuden tukeminen yhteistyössä seurakunnan kanssa
- Kouluruokailun kehittäminen, tukeminen ja arvostuksen lisääminen
- Kulttuurihyvinvoinnin vahvistaminen yhteistyössä Oulu2026-toiminnan kanssa
- Lukeva- ja liikkuva kunta -ohjelmien jatkaminen
- Digitaalisuus: sähköinen omahoitoalusta, sähköinen tilavarausjärjestelmä ja kirjakaapit Temmekselle (2021) sekä Murtoon (2022)
- Kunnan työntekijöiden hyvinvoinnin edistäminen

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kuntastrategian kehittäminen Kuntalaki määrittelee kuntastrategian valtuuston päättämäksi kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteiksi (Kuntal 37 §): Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista sekä niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen.

Kuntastrategiassa otetaan huomioon:

- asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
- palveluiden järjestäminen ja tuottaminen
- kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet
- omistaja- ja henkilöstöpolitiikka
- kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen

Tyrnävän kunnanvaltuusto hyväksyi [kuntastrategian](#) kokouksessaan 9.12.2019. Kuntastrategia valmisteltiin avoimessa yhteistyössä kunnan viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden ja kuntalaisten kanssa. Valmistelun aikana järjestettiin seminaareja ja valmisteluaineistoa pidettiin nähtävillä verkkosivujen ohella useissa tapahtumissa. Myös mobiiliosallistuminen oli mahdollista valmistelun eri vaiheissa.

Tyrnävän kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

- Tyrnävän kunta on turvallinen koti jokaiselle ja kaikelle
- Lähipalvelut, sivistys ja hyvinvointi, turvallinen ja sujuva arki sekä elinympäristön kehittäminen ovat kunnan toiminnan keskiössä
- Kunta toimii aktiivisesti yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja luo mahdollisuuksia elinkeinoelämän kehittämiselle
- Kuntalaisten kuuleminen ja osallistuminen on osa toimintaamme
- Tyrnävän kunnan toimintatavoissa korostuu asiakas- ja asukaslähtöisyys sekä laaja hyvinvointinäkökulma.
- Yhteistyö yli hallinto- ja kuntarajojen
- Kestävyys, sekä tehtävien valintojen ympäristöllisten, sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten kokonaisvaltainen huomioiminen, on toiminnan lähtökohta
- Kunnan toiminnassa korostuu yksilöllisyys ja yhdenvertaisuus
- Päätöksenteko on vastuullista ja päätöksenteon vaikuttavuutta arvioidaan pitkällä tähtäimellä.

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Tyrnävän kunnassa on laadittu läkkäiden palveluiden suunnitelma vuosille 2016-2020 (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvikuista 980/2012). Suunnitelma noudattaa vanhuspalvelulain asettamia velvoitteita sekä laatusuosituksia. Suunnitelma tulee päivittää vuodesta 2021 alkaen.

Kulttuurikasvatussuunnitelma päivitetään vuoden 2022 aikana.

6 Hyvinvointisuunnitelma

Toimenpiteet ja seuranta

Hyvinvointia elinvoimasta ja osallisuudesta

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
Kuntalaisten tavoittaminen eri ikäryhmissä	Viestintäsuunnitelma Viestintäkoordinaattori Viestinnän työryhmä	Kuntaorganisaatio Järjestöt Sidosryhmät Alueelliset mediat	Palaute Medianäkyvyys	Hyvinvointiin vaikuttavat palvelut ja toimenpiteet kuntalaisten tietoisuuteen ja saataville
Monialainen yhteistyö	Osallisuustyö, kunta ja järjestöt	Kuntaorganisaatio, osallisuuskoordinaattori järjestöt	Aktiivisesti järjestötoimintaan tms. osallistuvien osuus (%)	Osallistava budjetointi
			Yhdistysavustuksien määrä	Kunnan avustuksien avoimuuden malli

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
	Kehittämishankkeet	Kuntaorganisaatio Kumppanikunnat Järjestöt	Asiakasmäärät hankkeissa Osallistujamäärät tapahtumissa Kehitetyt toimintamallit	Tyrnävän kunta ja Nouseva Rannikkoseutu ry: Tyrnävällä kaksi nuorta solidaarisuusjoukkojen osallistujaa 9-12/2021 (EU-hanke) Tule mukaan! Harrastamisen Suomen malli Tyrnävällä, syksy 2021- kevät 2022 Tutorit osaksi arkea (Tutor 3) Tutorit arjessa Lakeuden Tutorit / Verkostohanke Erasmus- hanke/Uusi koulu uusille sukupolville Lukemisen kulttuurin ja lukutaidon vahvistaminen Covid-19/esi- ja perusopetus Kerhotoiminnan kehittäminen 2020- 2021 Tasa-arvohanke 21- 22 Kuulampi Tasa-arvohanke 21- 22 Temmes
	Digituki	Kuntaorganisaatio Järjestöt		Pohjois-Pohjanmaan Digituki -hanke (10/2020 saakka) - kunnan tarjoama digituki näkyväksi - verkostojen tarjoama digikoulutus

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
	Työllisyyden kuntakokeilut	Oulun seudun kuntakokeilu (Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Tyrnävä) Pohjois-Pohjanmaan ELYkeskuksen alue 2021 Tyrnävällä: Omavalmentaja 0,80htv ja työ- ja elinkeinosuunnittelija 0,50htv	Työllisyysaste/työttömyysaste Rakennetyöttömyys Työnhakijoiden määrä Virta yli 3kk, 6kk ja 12kk työttömyyteen Aktivointiaste Työvoimapalveluissa olevat Päättäneiden työnhakujen määrät Avoimet työpaikat Työmarkkinatukimaksujen kehitys Kykyviisari Asiantuntijakohtainen asiakasmäärä	1.3.2021 - 30.6.2023 Tyrnävällä kuntakokeiluun siirtyi 185 työnhakijaa, joista pitkäaikaistyöttömiä on 45, rakennetyöttömiä 69, vieraskielisiä 8 ja alle 30-vuotiaita 71. Työttömien aktivointiaste on ollut maaliskuussa 2021 27,3% ja huhtikuussa 33%:ia. Toukokuussa 2021 työttömyysprosentti oli Tyrnävällä 7,7 ja kesäkuussa 9,3. Avoimia työpaikkoja oli kesäkuussa 2021 34kpl:ta.
	Koulutustason nostaminen	Nuorten tukeminen kouluttautumiseen: koulut, nuorisotyö, etsivä nuorisotyöntekijä, Tyrnävän Paja, oppilashuolto	Koulupudokkainen määrä Nuorisotyöttömyys	Koulupudokkaita 0 Nuorisotyöttömyys 5/2021: alle 20-vuotiaita < 5 alle 25-vuotiaita 17 Kuntakokeilussa alle 30-vuotiaita asiakkaita 4/2021: 70

Hyvinvointia vapaa-ajalla

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
---------	----------------------------	-----------	-------------------	---------

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
Terveelliset elämäntavat	1. Liikuntapalvelut, liikuntaneuvonta, liikuntapaikkojen ylläpito 2. Elintapojen puheeksiotto terveysterveyspalveluissa ja elintapaohjaus/ terveysterveyspalvelut 3. Ikäihmisten arkikuntoutuminen 4. Lähihuoka 5. Kevyen liikenteen väylien turvallisuus, puistoalueet 6. Tapahtumat ja kurssit 7. Vertaistervarit - hanke (liikunta, ravitsemus, päihitteet ja uni)	Urheilu- ja liikuntajärjestöt Kunta - ikäihmisten arkietäkuntoutumisessa päivätoiminnan ohjaajan työpanos Sidosryhmät Yritykset Vapaaehtoiset vertaisohjaajat	Kuntalaisten terveys Paikallisten yritysten tuotteet ruokapalveluissa Liikenneonnettomuuksien määrä Osallistuminen järjestöjen ja seurojen tapahtumiin ja kursseille Liikuntapaikkojen käyttäjämäärät	Tymävällä toteutui suunnitellusti yksi Vertaistervarit -ryhmä sekä Vertaisohjaajia koulutettiin (hanke jatkuu 2022) Tymävän kunta on mukana Ikäihmisten arkikuntoutumisen pilotissa (etänä tapahtuva ohjaus)
Viihtyisä ja turvallinen elinympäristö	Yhteisten tilojen ja hyvinvointia edistävien paikkojen rakentaminen ja ylläpito	Kuntaorganisaatio Yhdistykset Yritykset	Hankerahoitukset Yhteisölliset hankkeet (kunta ja kumppanuudet) Kuntalaisilta koottu palaute Tapaturmat Liikenneonnettomuudet	Linja-autojen päätepysäkki on valmistunut Kuulammen koulun välittömään läheisyyteen Murron juoksuportaat ovat valmistuneet. Portaat ovat olleet todella ahkerassa käytössä. Nuotiopaikka Seppälän alueelle toteutettu Koko kuntaa koskeva kävelyn ja pyöräilyn verkkoselvityksen on valmistunut Liikenneturvallisuuden parantamistoimenpiteenä korjattu Pikkaralantien ja Murrontien

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	risteysjärjestelyt Toteutuma
				yleisurheilukenttäl- ueen saneeraussuunnitel- mat ovat valmistuneet Kotimetsän leikkipuiston saneeraus on suunnittelussa. Saneeraus pyritään toteuttamaan vuoden 2021 aikana Katuvalaistusta uusitaan vuosittain led valaisimiksi. Murron pohjoisosan valaistus uusittu 2021 Puistoja ja yleisiä alueita hoidetaan laadittujen hoitoluokitusten mukaisesti Jokivarren raivauksia suoritetaan kunnan omistamilla maa- ja kaava-alueilla tarpeen mukaan. Tyrnävän kuntakeskusalueell a on suunnitteluvaiheess a Vanhatien saneeraus välillä Kunnankuja- Meijerikatu. Hankkeella pyritään parantamaan keskusta-alueen liikenneturvallisuutta sekä viihtyisyyttä

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
Hyvinvoivat kuntalaiset	1. Lapset puheeksi-malli, perhetyö / neuvola-, varhaiskasvatus-, opetusja sosiaalitoimen henkilöstö 2. Vanhemmuuden tukeminen /kotikoulufoorumi, koulut ja varhaiskasvatusyksiköt, sosiaali- ja terveystoimi 3. Liikunta ja harrastusmahdollisuudet / järjestöt, kunnan liikuntatoimi, yritykset 4. Viihtyisät ja turvalliset elinympäristöt /kuntalaiset, ympäristötoimi, järjestöt 5. Osallisuus- ja yhteisötyö / järjestöt, kunnan kaikki osastot, kuntalaiset 6. Liikuntapaikkojen lisääminen: treeniportaat ja uimapaikkojen kehittäminen / kunta ja järjestö 7. Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen	Kuntaorganisaatio Järjestöt Sidosryhmät Vapaa sivistystyö	Palaute Osallistujien määrä eri tapahtumissa Kävijämäärät kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen palveluissa Uusien liikuntaryhmien määrä	Kotikoulufoorumin kokoontumiset ja luennot Torialueen kehittäminen /Tapahtumajärjestäminen torialueella Pappilan pihaalueen kehittäminen / puutarhan hoitaminen ja kesäkahvila. - Vanhatien kahvila aloitti toimintansa 7/2021. Kulttuurikasvatussuunnitelma päivitetään vuosien 2021-2022 aikana

Hyvinvointia koulutuksella

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
Tulevaisuuden kunta - sivistyskunta	Toimiva kouluverkko ja terveelliset tilat Kuntalaisten mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen Hyvinvointityö suunnitelmalliseksi ja osaksi kunnan muuta toimintaa Nuorisovaltuusto, Vanhusneuvosto ja Vammaisneuvosto mukaan päätöksen tekoon ja osallisuustyöhön Kulttuuritoimikunta Ehkäisevän päihdetyön ryhmä LAPE -työryhmä HYTE -työryhmä	Kuntaorganisaatio ja toimikunnat August Sahlsten lukio (yhteistyössä Oulun kaupunki, Oamk ja SPK) Lakeuden kansalaisopisto Musiikkiopisto Järjestöt Yritykset Seurakunta	Palautteet Osallistuminen vapaan sivistystyön opintoihin Kuntalaisten terveys Uudet toimintamallit ja yhteistyöverkostot Nuorten sijoittuminen toisen asteen opintoihin	Sähköisen perhekeskusmalli - toiminnan laajentaminen ja viestinnän kehittäminen Lape (Lapsi- ja perhepalveluiden) työryhmä jatkaa toimintaansa laajemmalla kokoonpanolla Tavoitteena, että kaikki 9.luokkalaiset sijoittuivat jatkopolkuihin

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Hyvinvointikatsaus 2021 käsitellään sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 23.9.2021, sosiaali- ja terveyslautakunnassa 22.9.2020, kunnanhallituksessa 4.10.2021 ja kunnan valtuustossa 11.10.2021.

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua: 11.10.2021

7 Suunnitelman laatijat

Hyvinvointikertomuksen ja -katsauksen laatimisesta vastaa Tyrnävällä sivistys- ja hyvinvointijohtaja yhdessä sosiaali- ja terveysjohtajan sekä työ- ja elinkeinosuunnittelijan kanssa. Valmisteluprosessissa on mukana kunnan Hyte- työryhmä (hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen), jossa on kunnan viranhaltijoiden lisäksi edustajia sidosryhmistä ja luottamushenkilöistä. Hytetyöryhmässä on edustajat seurakunnasta, 4H- järjestöstä, Tyrnävän yrittäjistä ja Tyrnävän Rauhanyhdistyksestä. Ehkäisevän päihdetyön ryhmä, Lape- työryhmä, nuorisovaltuusto, vammais- ja vanhusneuvostot, arviointityöryhmä sekä oppilashuollon yhteisöllinen ryhmä ovat tuottaneet hyvinvointikertomukseen liittyvää aineistoa.

8 Suunnitelman hyväksyminen

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua: 11.10.2021.

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua: 11.10.2021